

ЗВІТ
про стратегічну екологічну оцінку
Регіонального плану управління відходами
в Івано-Франківській області до 2034 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
I. Зміст та основні цілі Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
II. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	20
III. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу. Опис наслідків виробничої діяльності для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	54
IV. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документу державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.....	66
V. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються документу державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час її підготовки.....	73
VI. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків..	89
VII. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документу державного планування.....	95
VIII. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	102
IX. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	116
X. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	125
XI. Резюме нетехнічного характеру інформації	126
Список використаних джерел.....	130

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у реалізації регіональної політики набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку.

Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів і населених пунктів.

Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року (далі – РПУВ) – це комплекс взаємно пов'язаних та узгоджених в часі заходів: організаційних, технологічних, технічних, ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно-гігієнічних, фінансово-економічних, соціальних, інформаційних, спрямованих на розв'язання проблем сфери управління відходами в Івано-Франківській області.

Проблема, на розв'язання якої спрямований РПУВ, полягає у необхідності вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням та оброблення відходів, і характеризується подальшим розвитком екологічних загроз.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – CEO) розглядається як процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, в тому числі здоров'я населення, виправданих альтернатив та розроблення заходів із запобігання, зменшення та відшкодування можливих негативних наслідків.

Мета стратегічної екологічної оцінки – сприяння врахуванню екологічних міркувань у процесі підготовки та прийняття планів і програм з метою забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння збалансованому (сталому) розвитку. Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі планування.

CEO проводиться згідно із вимогами Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року № 296 (із змінами, внесеними згідно з наказом Мінприроди від 29 грудня 2018 року № 465).

CEO здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості

інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Основними міжнародно-правовими документами щодо проведення СЕО є: Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифіковано Верховною Радою України (від 01 липня 2015 року № 562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє природне середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року).

Об'єктом даної стратегічної екологічної оцінки є проєкт Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року.

Розробка Звіту з стратегічної екологічної оцінки проєкт Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року здійснювалася робочою групою фахівців.

I. Зміст та основні цілі Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року, його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до чинного законодавства охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Соціально-економічний розвиток Івано-Франківської області, як і будь якої іншої тісно пов'язаний зі станом навколишнього природного середовища регіону та безпосередньо залежить від реалізації стратегічних завдань у сфері охорони та збереження довкілля. Так, до основних принципів формування регіональної екологічної політики належать охорона та поліпшення стану навколишнього природного середовища, гарантування безпечних екологічних умов для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

Проблема, на розв’язання якої спрямований РПУВ, полягає у необхідності вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням, та оброблення відходів, і характеризується подальшим розвитком екологічних загроз.

Така ситуація обумовлює необхідність створення та забезпечення належного функціонування регіональної системи запобігання утворенню відходів, їх збирання, відновлення і екологічно безпечного видалення. Це повинно бути невідкладним завданням навіть в умовах відносної обмеженості економічних можливостей як області, так і основних утворювачів відходів. Таким чином, єдиним можливим шляхом урегулювання ситуації є створення комплексної регіональної системи управління відходами.

Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року узгоджений та розроблений відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року, Закону України «Про управління відходами» з врахуванням вимог Постанови Кабінету Міністрів від 30 червня 2023 року № 667 та Наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 16 квітня 2024 року № 403 та інших нормативно- правових документів у галузі управління відходами.

Метою даного документу є впровадження принципів створення ефективної та рентабельної системи управління відходами за сучасною європейською ієрархією пріоритетів управління відходами, так званою 5-ти ступеневою ієрархією, а саме максимального зменшення обсягів захоронення відходів, за рахунок збільшення обсягів їх обробки та утворення, що базується на

положеннях:

- Рамкової Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;
- Директиви Ради 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;
- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/21/ЄС від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств та про внесення змін до Директиви 2004/35/ЄС»;
- Директиви Європейського Парламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;
- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2012/19/ЄС від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;
- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/66/ЄС від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

РПУВ спрямований на досягнення національних цілей управління відходами на території Івано-Франківської області з урахуванням місцевих особливостей, а також вирішення наявних та попередження виникнення нових проблем області, які стосуються сфери управління відходами.

Ситуація, яку сьогодні спостерігаємо у контексті утворення, збирання (включаючи зберігання), перевезення, відновлення та захоронення відходів, посилює екологічні загрози і тому потребує якнайшвидшого вирішення.

До базових орієнтирів, які встановлюються вимогами законодавства Європейського Союзу у сфері управління відходами, відносяться такі:

інтеграція завдань захисту довкілля та здоров'я людей із заходами по максимальному використанню ресурсного потенціалу відходів; встановлення ієрархії пріоритетів щодо управління з відходами (у порядку пріоритетності):

- 1) запобігання утворенню відходів;
- 2) підготовки відходів до повторного використання;
- 3) рециклінг (перероблення);
- 4) відновлення відходів (у тому числі виробництво енергії);
- 5) видалення відходів.

Ієрархія управління відходами впроваджується центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, які провадять свою діяльність відповідно до норм Господарського кодексу України.

Основними пріоритетами системи управління відходами є:

А) підвищення ступеня використання відходів як вторинної сировини, їх переробка з метою якомога повнішого вилучення корисних компонентів і оброблення;

Б) мінімізація утворення відходів за рахунок впровадження маловідходних технологій і виробництв;

В) зменшення і запобігання ризику негативної дії відходів на природне середовище і здоров'я населення;

Г) підвищення ефективності управління відходами, виконання вимог законодавства і, в першу чергу, поліпшення економічного механізму системи управління небезпечними і ресурсоцінними компонентами.

Рисунок 1 Ієрархія управління відходами

Впроваджений системний підхід в управлінні відходами, як очікується, у свою чергу, призведе, до створення умов для підвищення стандартів життя населення.

Загальна мета реалізується відносно кожного потоку відходів, з урахуванням особливостей управління кожним з потоків відходів. Крім цього, за результатами. По окремих потоках відходів у РПУВ встановлюються додаткові специфічні цілі.

Основними завданнями розроблення РПУВ є визначення конкретних суспільних, освітньо-просвітницьких, організаційно-технічних, регуляторних,

технологічних та технічних заходів, передбачених Національною стратегією та Національним планом, відповідальних виконавців та строків здійснення заходів, джерел та обсягів фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів реалізації Регіонального плану управління відходами в Івано-франківській області до 2034 року.

Зміст РПУВ відображає основні завдання, які мають бути вирішені для досягнення основної мети представлені на рисунку 2.

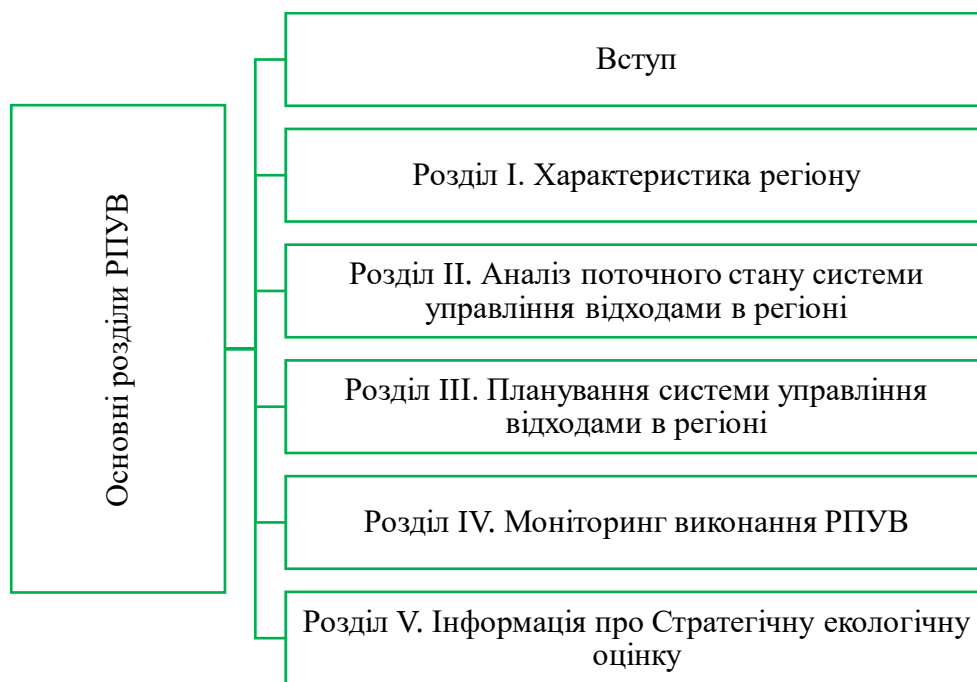

Рисунок 2. Основні розділи РПУВ

Цільові показники виконання РПУВ встановлено з урахуванням вимог та цільових показників, визначених Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, та Національним планом управління відходами до 2033 року, а також результатами SWOT-аналізу системи управління відходами в регіоні.

З метою реалізації РПУВ до 2034 року визначено наступні пріоритетні цілі:

ціль 1 – упровадження економічних інструментів для удосконалення сфери управління відходами;

ціль 2 – удосконалення інституційної структури та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами;

ціль 3 – реформування системи інформаційного забезпечення у сфері управління відходами;

ціль 4 – забезпечення розбудови та модернізації інфраструктури управління відходами;

ціль 5 – підвищення обізнаності населення щодо управління відходами.

Відповідно до визначених пріоритетних цілей РПУВ передбачає виконання загальних завдань та заходів, які стосуються вдосконалення інституційної структури, інформаційного забезпечення сфери управління відходами загалом, створення інфраструктури.

Реалізація завдань та заходів, викладених у РПУВ, відповідно до сформульованих цілей та принципів управління відходами має забезпечити впровадження цілісної та ефективної системи управління відходами.

Досягнення цілей запропоновано здійснити наступними шляхами:

1) впровадження економічних та інших інструментів для досягнення цільових показників управління відходами передбачає:

- розроблення планів управління відходами на регіональних та місцевих рівнях, а також на рівні підприємств, установ та організацій;

- впровадження найкращих доступних методів і технологій управління відходами;

- встановлення механізму повного покриття витрат згідно з принципом «забруднювач платить» та принципом розширеної відповідальності виробника (РВВ);

- стимулювання запобігання та зведення до мінімуму утворення відходів, повторне використання, відновлення, у тому числі рециклінгу відходів;

2) будівництво інфраструктури управління відходами та впровадження інноваційних технологій передбачає:

- для кожного потоку відходів заходи із управління відходами згідно із п'ятирівневою ієрархією відходів;

- створення інфраструктури збирання, зберігання, відновлення та видалення побутових відходів на основі регіонального (кластерного) підходу;

3) підвищення обізнаності про управління відходами;

4) здійснення постійного моніторингу та оцінювання ефективності РПУВ.

Цілі та цільові показники РПУВ наведені в таблиці 2 «Цілі та цільові показники РПУВ» (Додаток 12 згідно Методичних рекомендацій).

Значення цільових показників національного рівня, прийнятих для регіону, наведені у таблиці 1 Цільові показники НПУВ, прийняті для РПУВ (Додаток 13 згідно Методичних рекомендацій).

Таблиця 1. Цілі та цільові показники РПУВ (додаток 12 згідно Методичних рекомендацій)

№ з/п	Цілі	Цільові показники	Фактичне значення	Значення цільових показників		
			2024 рік	2025-2026	2027-2030	2031-2034
1	2	3	4	5	6	7
1	Інституційна структура регіональної системи управління відходами					
1.1	Удосконалення інституційної інфраструктури	Розробка та затвердження місцевих планів управління відходами, підприємств, установ та організацій, включення заходів з мінімізації відходів у обласні та місцеві стратегічні програми, відсотків	2	100 %		
		Отримання дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території області, відсотків	2 %	100 %		
1.2.	Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами	Проведення навчання підвищення знань працівників сфери управління відходами, кількість заходів		Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення інформаційних кампаній, заходів, використання реклами, з метою поширення знань щодо управління населенням відходами, кількість заходів		Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення навчання населення щодо екологічно-безпечного управління відходами, кількість навчань		Щорічно 10-12 занять	Щорічно 10-12 занять	Щорічно 10-12 занять
		Залучення мешканців до екологічних акцій, толок, прибирання територій, кількість заходів		Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи
		Проведення навчання мешканців області, школярів, дітей дошкільного віку щодо правильного сортування побутових відходів, кількість занять		Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти
2.	Управління побутовими відходами					
2.1	Створення та забезпечення функціонування комплексної	Збільшення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, відсотків	3 %	10 %	20 %	25 %

	регіональної системи управління відходами, з метою мінімізації навантаження на довкілля					
		Збільшення охоплення послугами з управління побутовими відходами:	76 %			
		Міське населення, відсотків	-	-	-	95 %
		Сільське населення, відсотків	-	-	-	90 %
		Впровадження системи роздільного збирання відходів що підлягають рециклінгу	3 %	25 %	45 %	70 %
		міста Івано-Франківськ, відсотків	-	-	-	100 %
		інших міст області, відсотків	-	-	-	90 %
		сільське населення, відсотків	-	-	-	75 %
2.2.	Створення інфраструктури управління побутовими відходами	Забезпечення можливості роздільного збирання побутових відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, кількість контейнерів		4562	5400	3400
		Придбання транспорту для перевезення побутових відходів, одиниць		20	20	20
		Приведено об'єкти побутових відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	-	-	30 %	90 %
		Припинено експлуатацію/закрито та рекультивовано об'єкти оброблення відходів, які не відповідають встановленим вимогам, відсотків до потреби	-	10 %	40 %	90 %
		Будівництво об'єктів механіко-біологічного оброблення побутових відходів	-	-	30 %	90 %
		Придбання та встановлення сміттесортувальних ліній	-	-	30 %	90 %
		Облаштування сміттеперевантажувальних пунктів (СПП)	-	-	30 %	90 %

		Розроблення та затвердження проєктів рекультивації та догляду після припинення експлуатації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), експлуатація яких повинна бути припинена згідно з переліком об'єктів оброблення відходів за результатами проведеної інвентаризації	-	40 %	80 %	100 %
		Проведення рекультивації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства та догляд за ними після припинення експлуатації	-	40 %	80 %	100 %
		Пунктів роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника	-	30 %	50 %	100 %
		Створення потужностей з централізованого біологічного оброблення (у т. ч. компостування) біовідходів, одиниць	-	-	-	4
3.	Управління відходами промисловості					
3.1.	Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення промислових відходів та запровадження технологій оброблення	Проведення комплексних досліджень та впровадження існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій з управління відходами, їх повторного використання, відсотків	-	10 %	50 %	100 %
		Розроблення та затвердження планів управління відходами видобувної промисловості, відсотків	-	-	-	100 %
4.	Управління відходами будівництва та знесення					
4.1.	Забезпечення функціонування	Повторне використання, рециклінгу та відновлення матеріалів	-	15 %	55 %	70 %

	системи управління відходами будівництва та знесення					
5.	Управління медичними відходами					
5.1	Забезпечення функціонування системи управління медичними відходами	Збір, дезінфекція, транспортування, безпечне зберігання медичних відходів усіх категорій	45 %	55 %	85 %	100 %
		Забезпечення укладення договорів медичних лікувальних установ з суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють оброблення небезпечних клінічних відходів	75 %	85 %	95 %	100 %
6.	Управління небезпечними відходами з інших джерел					
6.1.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами відпрацьованих мастил (олив)	Забезпечення збору суб'єктами господарювання з управління відходами відпрацьованих мастил (олив), відсоткове значення з загального обсягу мастил (олив)	Відсутні дані	50 %	60 %	70 %
6.2.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами батарей та акумуляторів	Забезпечення збору та сортування відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, кількість контейнерів	Відсутні дані		80 %	90 %
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних батарей та акумуляторів на оброблення	Відсутні дані	15 %	85 %	90 %
6.3.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами	Забезпечення можливості збору та сортування відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, відсотків	Відсутні дані	15 %	85 %	90 %

	електричного та електронного обладнання					
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних електричного та електронного обладнання на оброблення	Відсутні дані	15 %	75 %	90 %
6.4.	Забезпечення управління відходами промисловості	Проведення комплексних досліджень та впровадження існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій з управління відходами нафтошламів, їх повторного використання, відсотків	Відсутні дані	20 %	50 %	100 %
		Забезпечення повторного використання відходів, відсотків	Відсутні дані	20 %	50 %	100 %
		Приведено об'єкти оброблення відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	Відсутні дані			100 %
6.5.	Вивезення накопичених непридатних до застосування ХЗЗР на оброблення за межі області із подальшим очищенням та реабілітацією забруднених земельних ділянок	Інвентаризація місць накопичення непридатних до застосування ХЗЗР	-	-	-	-
		Вивезено накопичені непридатні до застосування ХЗЗР на оброблення за межі області/оброблено, відсотків до обсягу	-	-	-	100 %
		Очищено та реабілітовано земельні ділянки, забруднені непридатними до застосування ХЗЗР, відсотків до площі	-	-	-	100 %
7.	Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився					
	Забезпечення функціонування системи з управління	Забезпечення повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів, відсоток від середньої ваги на транспортний засіб/рік ²	-	-	-	85 %

	відходами					
8.	Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел					
8.1	Створення та забезпечення належне функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля	Запровадження повторного використання відходів с/г, відсотків до загального обсягу	-	30 %	90 %	100 %
8.2.		Збільшення повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд, відсотків до загального обсягу	-	25 %	80 %	100 %

1. Після прийняття Закону України «Про управління відходами видобувної промисловості».

2. Цільові показники з повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів знятих з експлуатації транспортних засобів впроваджуються після прийняття законодавства, яке встановлює розширену відповідальність виробника на зняті з експлуатації транспортні засоби.

Через 6 років після прийняття закону, який впроваджує розширену відповідальність виробника на зняті з експлуатації транспортні засоби для всіх транспортних засобів, термін експлуатації яких закінчився, повторне використання та відновлення повинні бути збільшені до мінімум 85% від середньої ваги на транспортний засіб та рік. У той самий термін повторне використання та рециклінг повинні бути збільшені щонайменше 80 % від середньої ваги на транспортний засіб за рік;

Таблиця 2. Цільові показники НПУВ, прийняті для РПУВ (додаток 13 згідно Методичних рекомендацій)

Цільові показники (у відсотках)	Значення локалізованих цільових показників НПУВ			Значення цільових показників, прийнятих для РПУВ		
	2025	2026-2030	2031-2033	2024-2025	2026-2030	2031-2034
Зменшення захоронення біовідходів від обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів, %	-	на 10 %	до 15 %	-	10 %	15 %
Створення мережі регіональних полігонів для видалення побутових відходів	-	-	100 %	-	50 %	100 %
Збільшення підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, ВБЗ, що не є небезпечними	-	-	70 %	-	-	70 %
Кількість утворених побутових відходів на одну особу, кг/особа/рік	343,3 кг/рік	-	240,5 кг/рік	343,3 кг/рік	-	240,5 кг/рік
Організація схеми РВВ для відходів упаковки, їх рециклінг	-	Цільові показники з управління відходами упаковки визначаються законодавством про упаковку та відходи упаковки і будуть впроваджені після прийняття Закону України «Про упаковку та відходи упаковки».				
Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців	-	-	для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. населення	-	-	для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. населення
З підготовки до повторного використання, рециклінгу та відновлення ВЕЕО	-	Цільові показники з управління (збирання, підготовка та повторне використання, рециклінг та відновлення) відходами електричного та електронного обладнання будуть впроваджені після прийняття закону який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів електричного та електронного обладнання				
Забезпечення повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів. Відсоток від середньої ваги на транспортний засіб/рік		Цільові показники з повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів знятих з експлуатації транспортних засобів впроваджуються після прийняття законодавства, яке встановлює розширену відповідальність виробника на зняті з експлуатації				

		транспортні засоби.				
Забезпечення збору суб'єктами господарювання з управління відходами відпрацьованих мастил (олив), відсоткове значення з загального обсягу мастил (олив), відсоткове значення з загального обсягу мастил (олив)		Цільові показники будуть встановлюватися після прийняття законодавства про розширену відповідальність виробника.				
Відновлення шин, відсотки		Цільові показники з повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів знятих з експлуатації транспортних засобів впроваджуються після прийняття законодавства, яке встановлює розширену відповідальність виробника на зняті з експлуатації транспортні засоби.				
Очікувані кількісні і якісні показники у результаті реалізації Національного плану	-		-	-	-	
Підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, %	10 %	20 %	25 %	10 %	20 %	25 %
Щорічне збільшення охоплення послугою з управління побутовими відходами, %	36 %	-	до 85 %	-	-	до 85 %
Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів із щорічним збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами	-	40 %	70 %	-	40 %	70 %
Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах)	-	-	41	-	-	2
Створення загальнонаціональної мережі регіональних полігонів для видалення побутових відходів до 2033 року (необхідно 146 полігонів)	-	-	146	-	-	4
Підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними щонайменше	-	-	70 %	-	-	70 %

Цільові показники, встановлені Національним планом управління відходами, а саме:

«Співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту, % до рівня 2015 року» та «Обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розраховану на основі паритету купівельної спроможності 2011 року, кг на 1000 дол. США», не переносяться до РПУВ з таких причин:

- валовий внутрішній продукт є загальнонаціональним макроекономічним показником і не може бути коректно використаний для оцінки ефективності управління відходами на регіональному рівні;
- утворення відходів та викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря часто відбувається на території одного регіону, але є результатом економічної діяльності суб'єктів господарювання, орієнтованих на забезпечення потреб інших регіонів або національного ринку в цілому;
- зазначені індикатори не враховують міжрегіональні економічні зв'язки, переміщення сировини, продукції та відходів, що істотно впливає на територіальний розподіл екологічного навантаження;
- на регіональному рівні відсутні інструменти прямого впливу на загальнонаціональні економічні процеси, від яких залежить динаміка ВВП.

У зв'язку з цим забезпечення досягнення зазначених цільових показників на регіональному рівні є методологічно некоректним та практично неможливим.

II. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Івано-Франківської області станом за 2023 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області за 2023 році та дані Головного управління статистики у Івано-Франківській області, моніторингові спостереження з різних джерел. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Івано-Франківська область розташована недалеко від географічного центру Європи, на південному заході України, у передгірській і гірській частинах Українських Карпат. Область межує на заході і півночі з Львівською (протяжність межі 218 км), на північному сході з Тернопільською, на південному сході з Чернівецькою, на південному заході з Закарпатською областями (протяжність адміністративної межі області становить приблизно 760 км), на крайньому півдні з повітом Марамуреш у Румунії (довжина державного кордону становить 45 км, проходить по гірському хребту Чивчин). Відстань до кордону з найближчими Європейськими країнами складає від 250 до 300 км, що створює надзвичайно сприятливі умови для розвитку транспортно-логістичних зв'язків із країнами Європи.

Територія області становить 13,9 тис. км² або 2,3 % території України (21 місце серед регіонів держави). В адміністративно-територіальному відношенні Івано-Франківська область поділяється на 6 районів, має 15 міст, 24 селища та 766 сіл. Загалом налічується 805 населених пунктів, з яких 240 надано статус гірських. Обласний центр – м. Івано-Франківськ, районного поділу немає.

На території Івано-Франківської області розташовано 15 міст: Болехів, Бурштин, Івано-Франківськ, Калуш, Коломия, Яремче Галич, Городенка, Долина, Косів, Надвірна, Рогатин, Снятин, Тисмениця та Тлумач. На рисунку 1.1.3 зображено розташування міст на карті Івано-Франківської області. На райони міста не поділені.

Також в області налічується 24 селища (Битків, Більшівці, Богородчани, Брошнів-Осада, Букачівці, Верховина, Вигода, Войнилів, Ворохта, Гвіздець, Делятин, Єзупіль, Заболотів, Кути, Ланчин, Лисець, Обертин, Отинія, Перегінське, Печеніжин, Рожнятів, Солотвин, Чернелиця та Яблунів) та 766 сільських населених пунктів. Також на території області 240 населених пунктів мають статус гірських, що складає 12,7 % від загальної площі області, де проживає майже 30,0 % населення.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 3650 «Про утворення та ліквідацію районів» Івано-Франківська область з 19 липня 2020 року поділяється на 6 районів:

Верховинський район (з адміністративним центром у селищі Верховина) у складі територій Верховинської селищної, Білоберізької та Зеленської сільських територіальних громад;

Івано-Франківський район (з адміністративним центром у місті Івано-Франківськ) у складі територій Івано-Франківської, Бурштинської, Галицької, Рогатинської, Тисменицької, Тлумацької міських територіальних громад, Більшівцівської, Богородчанської, Букачівської, Єзупільської, Лисецької, Обертинської, Солотвинської селищних територіальних громад, Дзвиняцької, Дубовецької, Загвіздянської, Олешанської, Старобогородчанської, Угринівської, Ямницької сільських територіальних громад;

Калуський район (з адміністративним центром у місті Калуш) у складі територій Болахівської, Долинської, Калуської міських територіальних громад, Брошнів-Осадської, Вигодської, Войнилівської, Перегінської, Рожнятівської селищних територіальних громад, Верхнянської, Витвицької, Дубівської, Новицької, Спаської сільської територіальних громад;

Коломийський район (з адміністративним центром у місті Коломия) у складі територій Городенківської Коломийської, Снятинської міських територіальних громад, Гвіздецької, Заболотівської, Отинійської, Печеніжинської, Чернелицької селищних територіальних громад, Коршівської, Матеївецької, Нижньовербізької, Підгайчиківської, П'ядицької сільських територіальних громад;

Косівський район (з адміністративним центром у місті Косів) у складі територій Косівської міської територіальної громади, Кутської, Яблунівської селищних територіальних громад, Космацької, Рожнівської сільських територіальних громад;

Надвірнянський район (з адміністративним центром у місті Надвірна) у складі територій Надвірнянської, Яремчанської міських територіальних громад, Ворохтянської, Делятинської, Ланчинської селищних територіальних громад, Пасічнянської, Переріслянської, Поляницької сільських територіальних громад.

До 2018 року Івано-Франківська область складалась з 14 районів та 6 міст обласного значення. Отже, статистична інформація, яка визначала показники стану в галузі управління відходами, подається у відповідності до адміністративно-територіального устрою Івано-Франківської області з урахуванням того, який діяв до 12 червня 2020 року, а також станом на 2024 рік.

Стан атмосферного повітря

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області у 2023 році викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел становили 147,7 тис. т, які в порівнянні з попереднім роком зменшилися на 3,02 %.

Значний вклад у забруднення атмосферного повітря вносить діоксид вуглецю якого надійшло 9,9 млн т (на 1,10 % менше порівняно з 2022 роком) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату.

Таблиця 2.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Івано-Франківській області, тис. т*

Роки	Викиди в атмосферне повітря			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв. км, т	Обсяги викидів розрахунку на 1 особу, кг
	Всього	У тому числі			
		Стаціонарними джерелами	Пересувними джерелами		
2019	205,02	205,02	-	14,7	149,6
2020	178,1	140,4	37,7	-	-
2021	210,3	172,4	37,9	-	-
2022	152,3	152,3	-	-	-
2023	147,7	147,7	-	10,6	108,9 ¹

*За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області, інформація попередня і може бути уточнена з урахуванням надходження нових даних від респондентів.

¹Для розрахунку використано дані щодо чисельності середньорічного наявного населення за 2021 рік

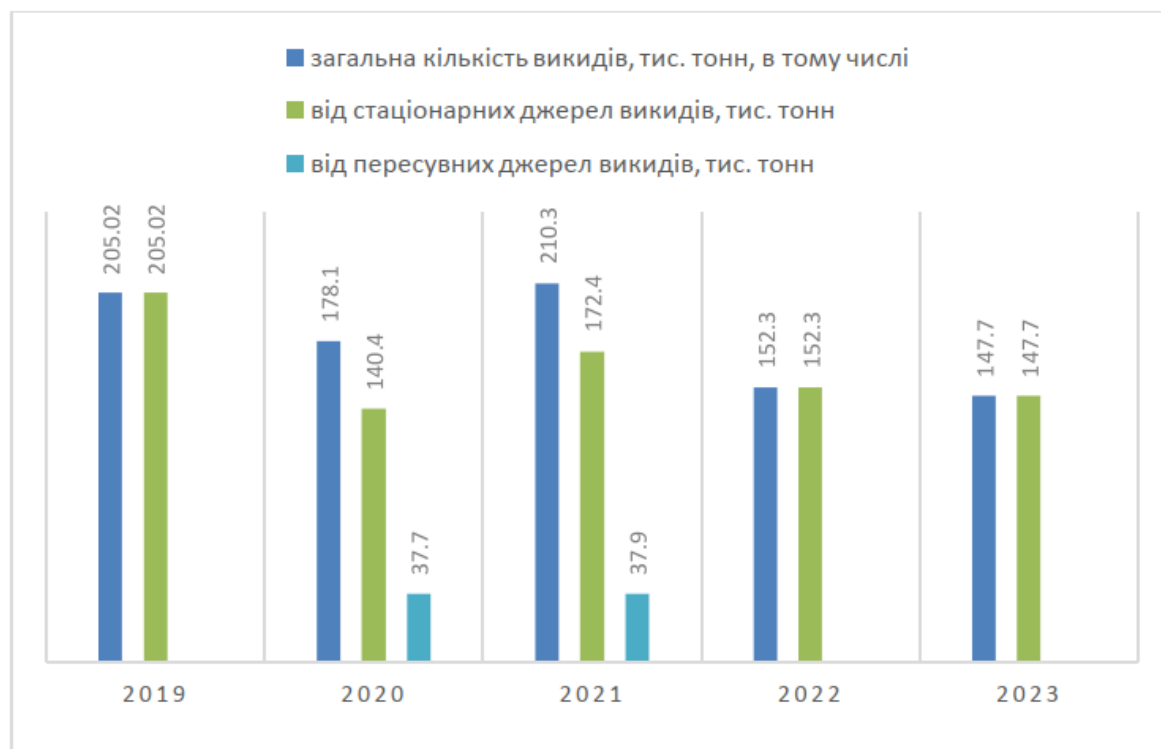

Рисунок 2.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області найбільший обсяг викидів забруднюючих речовин протягом 2023 року становив в Івано-Франківському районі – 152179,1 тон, за рахунок діяльності підприємств у галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря та добувної промисловості, а найменший обсяг викидів у Верховинському районі – 19,5 тон. таблиця 2.2.

Таблиця 2.2. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення у розрізі адміністративно-територіальних одиниць 2023 року*

Територіальна одиниця	Обсяги викидів забруднюючих речовин усього, т		
	2021	2022	2023
Область	172425,3	152259,2	147699,0
Верховинський	6,1	6,1	19,5
Івано-Франківський	152179,1	139244,4	134464,1
Калуський	15526,6	8688,0	9762,7
Коломийський	402,0	322,3	304,9
Косівський	95,3	214,8	108,6
Надвірнянський	4216,2	3783,6	3039,2

*За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області, інформація попередня і може бути уточнена з урахуванням надходження нових даних від респондентів.

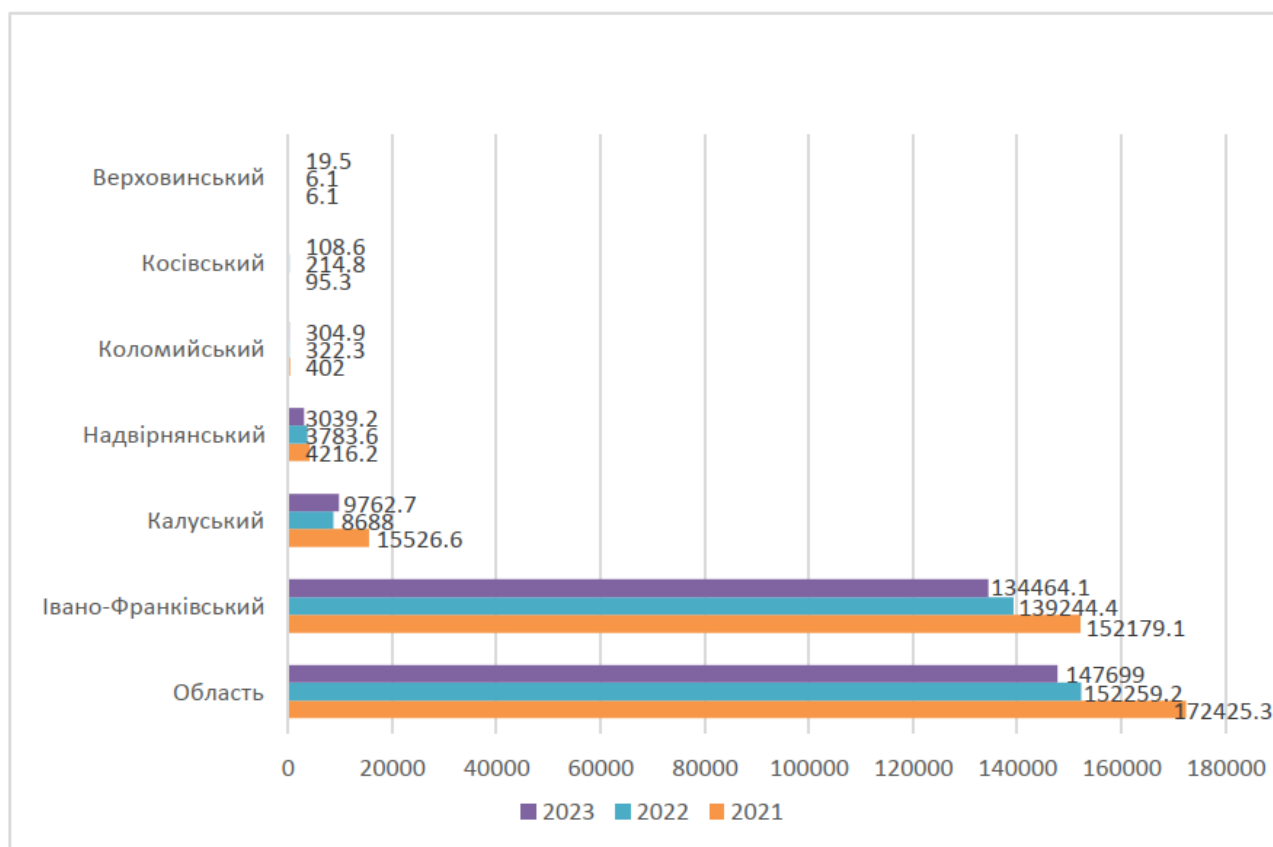

Рисунок 2.2. Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами у 2023 році

Таблиця 2.3. Динаміка викидів окремих забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за останні п'ять років*(т)

Рік	Діоксиду та інших сполук сірки	Сполуки азоту	Метану	Оксиду вуглецю	Речовин у вигляді суспендованих твердих частинок	Неметанових летких органічних сполук
2019	136143,7	16252,1	8087,1	4086,5	35244,0	5062,5
2020	95707,1	12276,8	7728,2	3053,9	16818,4	4705,1
2021	119803,4	14959,0	7311	3569,4	21530,1	5114,6
2022	104884,9	12817,8	6381,5	2880,8	20537,3	4626,2
2023	96512,1	13177,8	5683,1	2631,9	24903,1	4650,4

* За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області

Основними забруднювачами повітря за видами економічної діяльності продовжують залишатися підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, на які припадає 89,2 % загальнообласних викидів, частка добувної промисловості і розроблення кар'єрів складає 3,2 %; переробної промисловості – 3,6 %; транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 2,2 %; сільського, лісового та рибного господарства – 1,6%; решти галузі економіки – менше 1 % (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності*

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів по галузях	
		тис. т	відсотків до загального підсумку
1	Усі види економічної діяльності, у тому числі:	147,7	100
1.1	Сільське, лісове та рибне господарства	2,385	1,6
1.2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4,676	3,2
1.3	Переробна промисловість	5,292	3,6
1.4	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	131,8	89,2
1.5	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3,180	2,2
1.6	Інші види економічної діяльності	0,376	0,2

* За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області

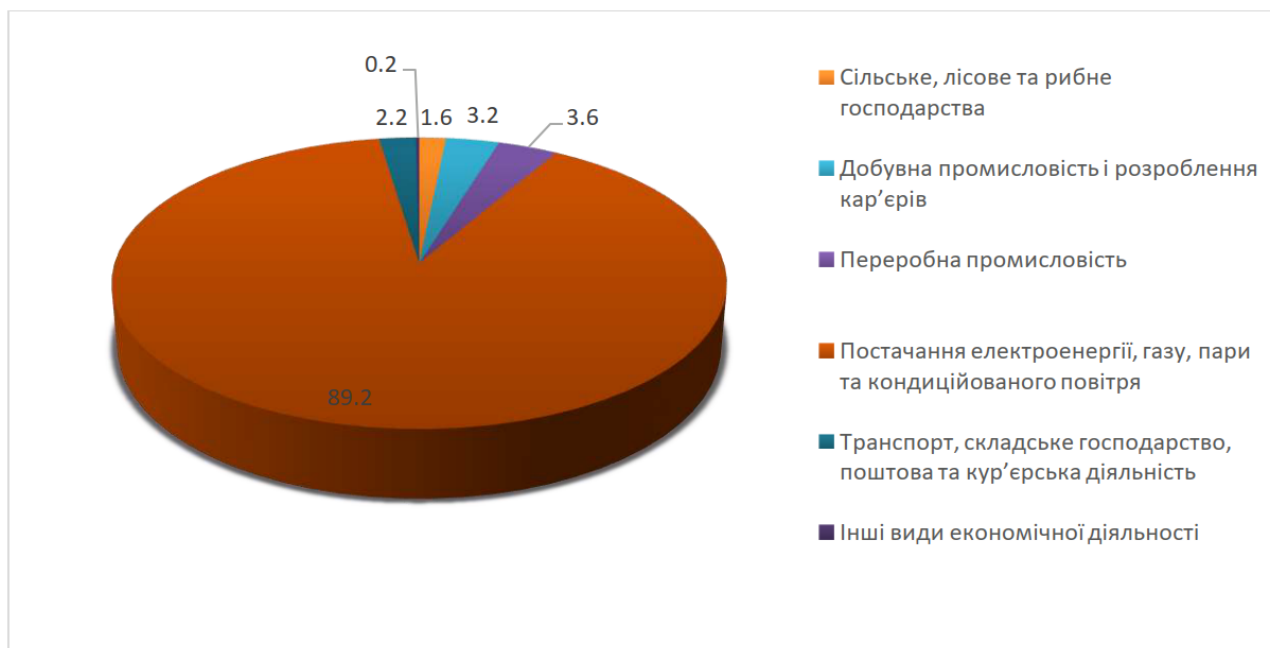

Рисунок 2.3. Розподіл обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами за галузями виробництва у відсотках до загального підсумку

Клімат

Для території Івано-Франківської області характерний помірно-континентальний (має перехідний характер від помірно-теплого вологого Західноєвропейського до континентального Східноєвропейського) клімат з надмірним в гірській частині та достатнім на рівнинній частині області зволоженням, м'якою зимою з відлигами, нестійкою тривалою весною, нежарким літом і теплою осінню. Територія області лежить в атлантико-континентальній кліматичній області і формується під переважаючим впливом вологих повітряних мас Атлантичного океану та Середземного моря. Вторгнення арктичних повітряних мас з Північного Сходу взимку спричиняє різке зниження температури повітря, середземноморського повітря, з Південного Заходу влітку – підвищення температури повітря та інтенсивність посушливих явищ.

Значна амплітуда висот (від 230 до 2061 м над рівнем моря) на відносно невеликій території є причиною прояву висотної поясності природних умов, у тому числі й атмосферних опадів. Кожна улоговина, річкова долина, схили різних експозицій мають свій особливий місцевий клімат.

На переважній площі території області значний вплив має гірський рельєф, який зумовлює вертикальну кліматичну зональність та позначається на взаємодії радіаційних і циркуляційних процесів. У Карпатах клімат суворіший і

змінюється з наростанням висоти. Середні температури тут на 3-5°C нижчі, ніж у передгірській зоні. Особливості атмосферної циркуляції зумовлюють над територією області переважання переносу Атлантичних повітряних мас із заходу над переносом континентальних повітряних мас зі сходу. Часте проходження циклонів та пов'язаних із ними фронтів є причиною великої кількості опадів. В окремі роки, залежно від переважання циклонічної або антициклонічної погоди, річні суми опадів можуть докорінно відрізнятись від багаторічної норми.

На території області виділяються такі кліматичні райони:

1. *Наддністрянський* з підрайонами лівобережним та правобережним. У районі спостерігаються м'які зими з відлигами і нестійким сніговим покривом (сніговий покрив залягає протягом 100 днів, а в малосніжні зими – 50 днів; середня висота снігового покриву становить 6-10 см.). Весняні приморозки тривають до третьої декади квітня, в окремі холодні весни – до третьої декади травня. Осінні приморозки наступають у третій декаді вересня. До складу лівобережного підрайону входять Рогатинська та Галицька територіальні громади Івано-Франківського району.

2. *Південно-східний*. До його складу входить Городенківська, Снятинська та Коломийська територіальні громади Коломийського району. Весняні приморозки припиняються у першій декаді квітня, в окремі холодні весни – у третій декаді травня. Осінні приморозки наступають у третій декаді вересня.

3. *Передгірський*. До його складу входить Долинська територіальна громада Калуського району, північна частина Рожнятівської територіальної громади Калуського району, Богородчанської територіальної громади Івано-Франківського району та Надвірнянської територіальної громади Надвірнянського району, Косівський район. Весняні приморозки тривають до кінця квітня початку травня. Осінні приморозки наступають у середині вересня.

4. *Гірський*. До його складу входять південна частина Рожнятівської територіальної громади Калуського району, Богородчанської територіальної громади Івано-Франківського району та Надвірнянської територіальної громади Надвірнянського району, Верховинський район. У районі щороку спостерігається стійкий сніговий покрив (сніговий покрив утворюється на початку грудня, а сходить на початку квітня).

Для кліматичної характеристики територій Івано-Франківської області використані кліматичні дані метеостанцій Івано-Франківської області, Українського гідрометеорологічного центру.

Висота гірських хребтів регіону, їх орієнтування та експозиція зумовлюють неоднакове надходження сонячної радіації, розподіл температур, опадів та ін.

Сумарна сонячна радіація на Передкарпатті становить 4000-4100 МДж/м², а радіаційний баланс – 1800-1830 МДж/м². З підняттям у гори значення останнього зменшується на 25-30 %.

Середня річна температура +7°C, на метеостанції Пожижевська опускається до +3°C. Середні температури січня на рівнинній частині області – 5...–4°C, в горах –6...–8°C. Зима м'яка, багатосніжна, нерідко з тривалими відлигами. У горах спостерігаються температурні інверсії. Тривалість зими в горах на висоті 850 м – 4 місяці. Літо в Карпатах не жарке, з дощами. Середні температури липня на Передкарпатті +17...+19°C, а в горах +7...+13°C

Тривалість безморозного періоду 260-270 днів, період з температурою понад 10°C становить 164 дні на рівнині.

Відносна вологість повітря коливається в межах 75-80 %, річна сума опадів на рівнині становить 600-800 мм, у горах їх приріст на кожні 100 м становить 11% від суми опадів на рівні 300 м, досягаючи 1442 мм на рік на високогірній метеостанції Пожижевська. Більша частина опадів (75-80 %) припадає на теплий період року, з найвищими значеннями в червні та липні. Кількість днів з опадами в Івано-Франківській області найбільша в Україні (130-188 днів на рік).

Взимку в горах формується стійкий сніговий покрив, на рівнині часті відлиги деколи зумовлюють повне сходження снігового покриву під час зими. Тривалість періоду зі сніговим покривом змінюється від 80 днів на рівнині до 120 в горах. На окремих вершинах сніг зберігається до літа. Середня декадна висота снігового покриву на рівнині 16-19 см, в горах зростає до 60 см.

З несприятливих кліматичних явищ протягом року в середньому нараховується 35-65 днів з туманом, на Пожижевській цей показник сягає 118 днів; з хуртовиною – 6-12 днів, на Пожижевській – 40; з грозою – 28-39 днів; з градом – 1-2 дні, на Пожижевській – 6 днів.

В 2023 році середня річна температура повітря по області склала +10,00°C на 1,60 вище норми, у високогір'ї +4,60°C на 1,1 вище норми. На схилах Карпат сніг лежить понад 5 місяців на рік. Тривалість залягання стійкого снігового покриву складає 100-110 днів. Річна кількість опадів коливалася від 886,1 мм на рівнині до 2287,7 мм у високогір'ї.

Деякі метеорологічні дані окремих населених пунктів Івано-Франківської області представлені на рисунку 2.4 та в таблиці 2.5.

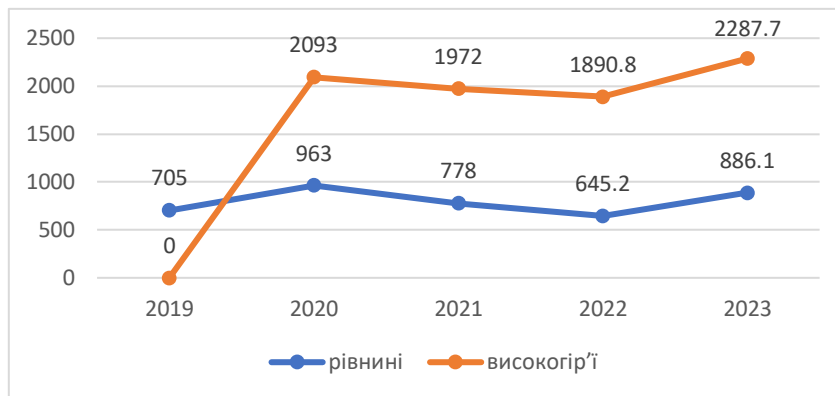

Рисунок 2.4. Динаміка річної кількості опадів по області з 2019-2023 роки

Таблиця 2.5. Метеорологічні дані окремих населених пунктів Івано-Франківської області

Кліматичні характеристики	Назва населеного пункту	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Трав.	Черв.	Лип.	Серп.	Вер.	Жов.	Лист.	Груд.	За рік
Середня температура, °С	Івано-Франківськ	-4,3	-2,6	+1,7	+8,1	+13,6	+16,7	+18,3	+17,7	+13,4	+8,0	+2,5	-2,4	7,6
	Пожижевська	-6,2	-6,0	-3,3	+1,8	+7,2	+10,1	+11,7	+11,8	+8,0	+4,1	-0,7	-4,9	2,8
Середня кількість опадів, мм	Івано-Франківськ	28	32	34	50	74	92	94	75	63	40	35	38	655

У таблиці 2.6 наведено дані про переважні напрямки вітру та його повторюваність, по місяцях, за даними ДСТУ-Н Б.В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія.

Таблиця 2.6. Переважні напрямки та повторюваність вітру, %

Місяць	Напрямок							
	Пн.	Пн. Сх.	Сх	Пд. Сх.	Пд.	Пд. Зх.	Зх.	Пн. З.
м. Івано-Франківськ								
Січень	3,5	1,8	13,9	17,1	5,4	11,9	27,1	19,3
Липень	8,4	4,1	9,7	7,6	4,0	10,5	29,1	26,6
Пожижевська								
Січень	1,3	1,6	2,9	2,2	2,2	73,4	10,4	6,0
Липень	2,7	5,1	6,3	5,0	4,0	54,8	13,0	9,1

На рисунку 2.5 відображені середньомісячні і річні температури повітря деяких міст Івано-Франківської області, а саме Долини, Івано-Франківська, Коломиї та Яремче.

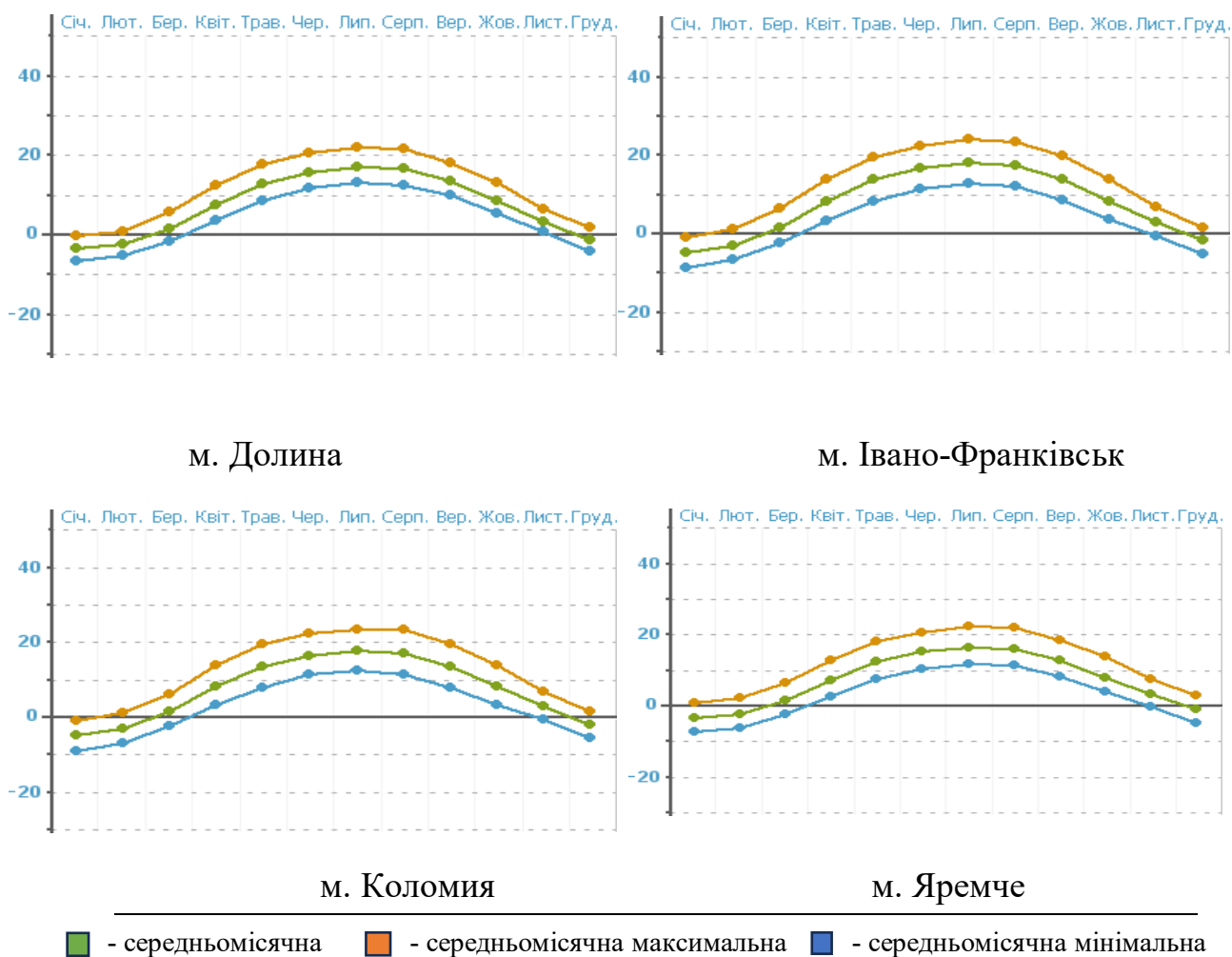

Рисунок 2.5. Середня місячна і річна температура повітря деяких міст Івано-Франківської області (°C)

Впродовж року згідно з даними метеостанцій Івано-Франківської області на рівнинній території регіону переважають північно-західний (32 %) та південно-східний (22 %) напрямки вітру. Однак в умовах Івано-Франківської області напрямки вітру визначаються не лише загальноциркуляційними процесами, а й орографічними факторами. Так, за даними метеостанції в м. Яремче, значно переважають вітри південно-західного напрямку (42 %), в меншій мірі – північно-східного (25 %), на Пожижевській – південно-західного (47 %), в Долині – досить рівнозначними є вітри східного (17 %), південно-східного (15 %), південно-західного (20 %), західного (17 %) та північно-західного (19 %) напрямків. Повторюваність штилів 27-32 %. Значно меншим цей показник є лише на метеостанції Долина – 8 %.

Середні швидкості вітру є вищими протягом зимових місяців (2,5-4,5 м/с). Найнижчими швидкостями вітру протягом всього року характеризується Яремче (1,8 м/с), а найвищими – Пожижевська (5,9 м/с). Середня кількість днів з вітром понад 15 м/с складає 34 дні в м. Івано-

Франківськ і знижується до 9 днів у м. Яремче, на Пожижевській таких днів нараховується 100 на рік.

Циклони, переміщуючись із заходу на схід, або північний схід, супроводжуються значними опадами та сильними вітрами. Для гірських районів характерна гірсько-долинна циркуляція, дмуть схилі вітри, виникають фени.

З точки зору агрокліматичного районування північна та північно-східна частини Івано-Франківської області належать до вологої, помірно теплої агрокліматичної зони, решта – до Карпатського району вертикальної кліматичної зональності.

Отже, кліматичні особливості території області визначаються м'яким температурним режимом, що є сприятливою умовою проживання та рекреації населення; тривалим періодом зі сніговим покривом, що сприяє розвитку зимової рекреації; великою кількістю опадів, що в поєднанні з гірським рельєфом спричинює паводковий режим річок; високою часткою днів зі штилями, що обумовлює низьку провітрюваність території, відповідно розміщення промислових підприємств з викидами в атмосферу є небажаним.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Радіаційний фон на території Івано-Франківської області у 2023 році вимірювався Івано-Франківським обласним центром гідрометеорології на п'яти метеостанціях: Івано-Франківськ, Долина, Коломия, Яремче та Пожижевська.

Загальні показники радіоактивного забруднення атмосферного повітря на території області за 2023 рік не перевищують рівень природного гамма-фону, в порівнянні з попереднім роком ці величини суттєво не змінилися.

Прогнозні зміни стану клімату та атмосферного повітря, якщо проєкт РПУВ не буде затверджено.

У проєкті РПУВ визначено:

Зменшення обсягу викидів парникових газів, зокрема передбачається зменшення викидів звалищних газів за рахунок рекультивації звалищ ПВ, які не відповідають нормам екобезпеки, ліквідації несанкціонованого видалення відходів, зменшення видалення загального обсягу відходів за рахунок їх максимальної оброблення та мінімізації в джерелах утворення.

Контроль забруднення повітря, передбачається: впровадження механізму «забруднювач платить»; будівництві регіональних полігонів відповідно норм екобезпеки з постійним моніторингом.

Сміттєзвалища називають одним з факторів, який спричинює зміну клімату.

На них припадає щонайменше п'ята частина світових викидів метану: газу, який в перші 20 років має парникову дію у 80 разів сильнішу, ніж вуглекислий газ. Тому важливим заходом у РПУВ є ліквідація несанкціонованих звалищ та рекультивація звалищ, що не відповідають нормам екобезпеки. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже – метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті РПУВ також передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо системи управління відходами, яка передбачає мінімізацію утворення відходів та їх максимальне оброблення. Тому реалізація запланованих заходів проєкту РПУВ сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30 травня 2024 року № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках.

Водні ресурси

Гідрографічна мережа Івано-Франківської області представлена притоками району басейну річки Дністер та суббасейну річки Прут. Сітка правих та лівих приток р. Дністер, в зв'язку з особливостями рельєфу і клімату розвинена нерівномірно. Найбільш розвинена сітка правих приток, які формуються в Карпатах. До них належать ріки: Свіча, Лімниця, Луква, Сівка, Бистриця. Ці річки мають досить розвинену систему, особливо в гірській частині.

По території області протікає 8294 річки загальною довжиною 15754 км, у тому числі: 4688 річок в районі басейну річки Дністер довжиною 9111 км і 3606 річок в суббасейні річки Прут довжиною 6643 км, з яких: 8100 – малі річки з площею водозбору менше 10 км² довжиною 4494 км; 141 річка з площею водозбору від 10 до 100 км² довжиною 3760 км; 44 річки з площею водозбору від 100 до 1000 км² довжиною 5554 км; 5 річок з площею водозбору від 1000,1 км² до 2000 км² довжиною 1474 км; 3 – площею водозбору до 50000 км² загальною довжиною – 264 км, належать до середніх та одна річка Дністер довжиною 206 км із загальною площею водозбору понад 50000 км² належить до великої річки.

Загальна їх густота в середньому по області становить 0,2-0,4 км/км²; в окремих басейнах вона вища, наприклад, в басейнах Лімниці і Бистриці дорівнює 1,3 км/км², а в басейнах Білого і Чорного Черемошів досягає 1,7 – 2,5 км/км².

Карпатські ріки характеризуються вузькими і глибокими долинами, кам'янистими, порожистими руслами. Густота річкової мережі з урахуванням усіх річок складає 1,3 км/км². Живлення гірських і передгірських рік змішане - снігове та дощове, підземне живлення є додатковим.

На території області нараховується 42 природні водойми – озера, загальною площею 98,7876 га, які утворилися в старицях річок та в древньольдовикових формах рельєфу Чорногірського хребта Карпат, а також карстовими озерами незначного розміру в Коломийському районі.

В області є три водосховища сезонного регулювання (Бурштинське, Чечвинське, Княгининське) загальною площею водного дзеркала при НПП 1631,2 га і повним об'ємом – 63,47 млн м³. Бурштинське і Чечвинське водосховища служать для задоволення виробничих потреб у воді Бурштинської ТЕС і водокористувачів Калуського промислового вузла. Княгининське водосховище використовується для риборозведення.

Згідно проведеної інвентаризації в області нараховується 1227 ставків загальною площею 2635,2859 га і об'ємом 41,41 млн м³, в т. ч. 498 ставків знаходяться в оренді юридичних і фізичних осіб, які використовуються переважно для риборозведення. Кількість ставків, переданих в оренду, щорічно уточнюються. Розташовуються ставки в басейнах малих рік і в регулюванні стоку значної ролі не відіграють.

Також в області нараховується 17 родовищ (31 ділянка) прісних підземних вод, які занесені до Державного балансу запасів корисних копалин України. За підземними водами, запаси яких згідно з Довідником з водних ресурсів» складають 270 млн м³ в рік, область знаходиться на 19-му місці в Україні.

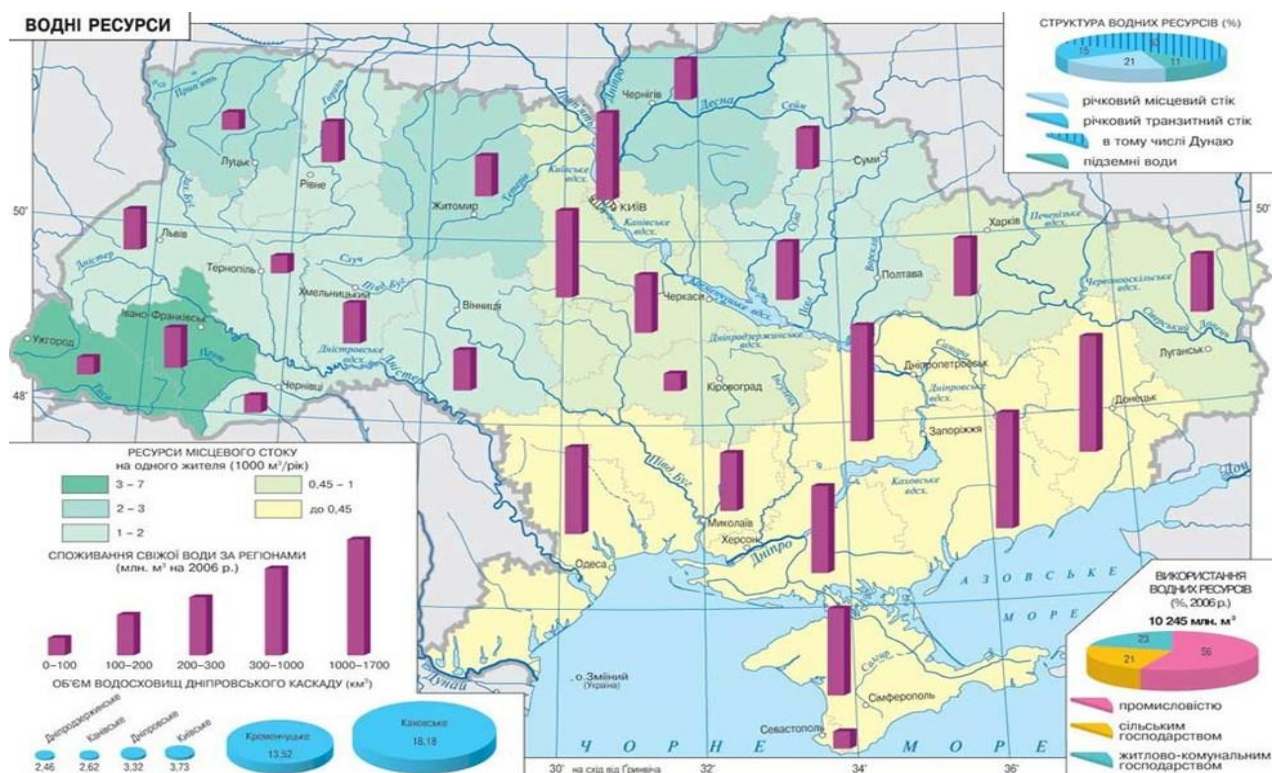

Рисунок 2.6. Водні ресурси Івано-Франківської області

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ території не буде затверджений.

Відсутні негативні зміни, у РПУВ передбачені заходи щодо створення інфраструктури для управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд, що сприятиме зменшенню впливу осадів стічних вод від комунальних очисних споруд на стан довкілля.

Земельні ресурси

Загальна площа земель Івано-Франківської області станом на 01 січня 2024 року складає 1392,7 тис. га, із них сільськогосподарські угіддя – 630,5 тис. га (45,3 % від загальної площі території області), в тому числі:

- рілля – 397,2 тис. га (28,5 % від загальної площі території області);
- перелоги – 6,8 тис. га (0,5 % від загальної площі території області);
- багаторічні насадження – 16,3 тис. га (1,17 % від загальної площі території області);
- сіножаті і пасовища – 210,2 тис. га (15,09 % від загальної площі території області).

Площа лісів та інших лісовкритих площ складає – 635,7 тис. га (45,65 % від загальної площі території області).

Дані щодо структури та стану земель області наведені у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7. Структура та динаміка основних видів земельних угідь області*

Основні види земель та угідь	2021		2022		2023	
	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території
Загальна територія	1392,7	100	1392,7	100	1392,7	100
у тому числі:						
1. Сільськогосподарські угіддя, з них:	630,5	45,3	630,5	45,3	630,5	45,3
рілля	397,2	-	397,2	-	397,2	-
перелоги	6,8	-	6,8	-	6,8	-
багаторічні насадження	16,3	-	16,3	-	16,3	-
сіножаті	83,9	-	83,9	-	83,9	-
пасовища	126,3	-	126,3	-	126,3	-
2. Ліси та інші лісовкриті землі	635,7	45,6	635,7	45,6	635,7	45,6
з них вкриті лісовою рослинністю	587,1		587,1		587,1	
3. Забудовані землі	63,1	4,5	63,1	4,5	63,1	4,5
4. Відкриті заболочені землі	2,7	1,3	2,7	1,3	2,7	1,3
5. Землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, з них:	22,7	1,6	22,7	1,6	22,7	1,6
6. Інші землі	38,0	2,7	38,0	2,7	38,0	2,7
Усього земель (суша)	1368,9	98,3	1368,9	98,3	1368,9	98,3
Території, що покриті поверхневими водами	23,8	1,7	23,8	1,7	23,8	1,7

*За даними ГУ Держгеокадастру в Івано-Франківській області

Ґрунтовий покрив області дуже різноманітний. Зустрічаються майже всі типи ґрунтів, які властиві для лісостепової зони, передгір'я та гірської частини Карпатського регіону.

Всього в межах Івано-Франківської області більше 20 різновидів ґрунтів. Основні типи і відміни ґрунтів: 1) дерново-підзолисто-глеєві; 2) опідзолені ґрунти (світло-сірі опідзолені, сірі опідзолені, темно-сірі опідзолені); 3) чорноземи опідзолені; 4) чорноземи глибокі малогумусні; 5) лучно-болотні; 6) болотні; 7) торфовища низинні; 8) дернові; 9) бурі гірсько-лісові; 10) буроземно-підзолисті; 11) гірсько-лучно-буроземні.

Географічне розміщення цих типів і відмін ґрунтів в межах регіону підпорядковується певним закономірностям, а саме найбільш поширені:

- опідзолені чорноземи, сірі опідзолені ґрунти і глибокі малогумусні чорноземи поширені переважно в північній лісостеповій частині області (на Опіллі та Придністровському Покутті, ґрунти середнього рівня родючості – чорноземи опідзолені (15 % площі області) та сірі опідзолені ґрунти (18 %), а також високого рівня родючості – чорноземи глибокі малогумусні (3 %));

- дерново-підзолисто-глеєві та дернові ґрунти є переважно на Передкарпатті, на древніх і молодих терасах, які утворюють рельєф цієї зони (ґрунти низького рівня родючості, разом 20 %);

- бурі, буроземно-підзолисті та гірські лучно-буроземні ґрунти характерні для схилів гірських хребтів Карпат (мають дуже низький рівень родючості, разом 40 %);

- лучно-болотні, болотні ґрунти та торфовища поширені переважно в долинах річок, на їх заплавах.

За гранулометричним складом верхнього горизонту ґрунти грубопиловато- середньосуглинкові, зустрічаються пиловато- та піщано-легкосуглинкові, а також піщані. Структура орного шару розпилена (грудкувато-пиловата). Тому після випадання дощів ці ґрунти можуть запливати і на них утворюється кірка. Ґрунти добре гумусовані. Серед опідзолених дернових зустрічаються значні площі оглеєних ґрунтів, які мають явно погіршений водно-повітряний режим і потребують його регулювання. У ґрунтах області поєднуються дві протилежні тенденції – стійкість і нестійкість. Властивості ґрунтоутворюючих порід (елювійделювій карпатського флішу, леси і лесовидні суглинки), які легко піддаються змиву і розмиву, разом із геоморфологічними процесами ерозійно- денудаційного напрямку зумовлюють нестійкість ґрунтів.

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

Якщо не будуть запроваджені новітні технології у сфері управління відходами, буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим можливе і забруднення підземних вод. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті РПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів), рекультивація звалищ ПВ на території області, що не відповідають нормам екобезпеки, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Існуюча система природоохоронних територій і об'єктів Івано-Франківської області сформувалась на основі концептуальних засад програми формування загальнодержавної мережі природно-заповідного фонду (ПЗФ). Збереження біотичного і ландшафтного різноманіття шляхом створення нових та вдосконалення існуючих заповідних територій, формування регіональної екологічної мережі є одним із пріоритетних напрямків розвитку заповідної справи в Івано-Франківській області.

Природно-заповідний фонд Івано-Франківської області складає 533 об'єктів загальною площею 225211,7924 га, що становить 16,2 % від загальної площі області (33 об'єкти загальнодержавного значення площею 131634,56 га (58,45 % від площі ПЗФ) та 500 об'єктів площею 93577,2304 га місцевого значення (41,55 % від площі ПЗФ), з них 135 об'єктів загальною площею 33955,39 га знаходяться у віданні органів місцевого самоврядування, 368 об'єктів знаходяться у віданні лісгосподарських підприємств області загальною площею 59605,39 гектарів.

Таким чином природно-заповідний фонд Івано-Франківської області складає:

- природний заповідник «Горгани» загальною площею 5344,2 га,
- 5 національних природних парків (національний природний парк «Верховинський», Галицький національний природний парк, національний природний парк «Гуцульщина», Карпатський національний природний парк, національний природний парк «Синьогора») загальною площею 120339,7 га,
- 3 регіональні ландшафтні парки (Дністровський, «Гуцульщина», Поляницький) загальною площею 38455,0 га,
- 10 заказників загальнодержавного значення загальною площею 5425,8 га,
- 57 заказників місцевого значення загальною площею 36812,3445 га,
- 13 пам'яток природи загальнодержавного значення загальною площею 375,4 га,
- 234 пам'ятки природи місцевого значення загальною площею 10844,51 га,
- 194 заповідних урочищ загальною площею 7371,018 га,
- 3 дендрологічних парки загальнодержавного значення загальною площею 142,46 га,
- 4 дендрологічних парки місцевого значення загальною площею 10,96 га,
- 1 парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення площею 7 га,

- 8 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення загальною площею 83,3979 гектари.

Управлінням екології та природних ресурсів вжито заходи, щодо встановлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення на території Івано-Франківської області відповідно до вимог діючого законодавства на площі 68626,7462, що становить 30,48 %, (з них: без вилучення у землевласників (землекористувачів) площею 24496,8445 га, що становить 10,88 % від загальної площі територій та об'єктів ПЗФ, з вилученням які знаходяться у віданні установ, організацій Івано-Франківської області на площі 44129,9017 га, що становить 19,6 % від загальної площі територій та об'єктів ПЗФ.

У 2024-2025 році Івано-Франківською обласною державною (військовою) адміністрацією погоджено проекти землеустрою щодо організації територій природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення «Болото» площею 6,0 га, комплексної пам'ятки природи місцевого значення «Великі Голди» 24,3 га, ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Ожеред» площею 7,6 гектарів.

Таблиця 2.8. Структура природно-заповідного фонду області станом на 01 січня 2024 року

№ п/п	Найменування об'єктів ПЗФ	Об'єкти природно-заповідного фонду					
		Загальнодержавного значення		Місцевого значення		Всього	
		Кількість	Площа	Кількість	Площа	Кількість	Площа
1	Природні заповідники	1	5344,2	-	-	1	5344,2
2	Національні природні парки	5	120339,7	-	-	5	120339,7
3	Дендрологічні парки	3	142,462	4	10,96	7	153,422
4	Регіональні ландшафтні парки	-	-	3	38455,0	3	38455,0
5	Заказники – всього, в т.ч.:	10	5415,8	57	36798,0845	67	42213,885
	ландшафтні	2	3486,8	9	11931,0445	11	15417,845
	лісові	2	460,0	11	6295,8	13	6755,8
	ботанічні	4	1006,5	26	1380,5	30	2387,0
	загальнозоологічні	-	-	2	15120,84	2	15120,84
	орнітологічні	1	207,5	5	21,9	6	229,4
	іхтіологічні	-	-	-	-	-	-
	гідрологічні	1	255,0	4	2048,0	5	2303,0

	загальногеологічні	-	-	-	-	-	-
6	Пам'ятки природи – всього, в т.ч.:	13	375,4	234	10847,52	247	11222,92
	комплексні	2	148,0	10	94,9	12	242,9
	ботанічні	5	133,5	150	744,29	155	877,79
	лісові	-	-	-	-	-	-
	гідрологічні	5	33,9	11	12,53	16	46,43
	джерела	-	-	-	-	-	-
	зоологічні	-	-	1	0,1	1	0,1
	геологічні	1	60,0	8	19,2	9	79,2
	пралісові	-	-	54	9976,5	54	9976,5
7	Ботанічні сади	-	-	-	-	-	-
8	Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	7,0	8	83,3979	9	90,3979
9	Заповідні урочища	-	-	196	7365,818	196	7365,82
	РАЗОМ	33	131624,562	502	93560,780 4	535	225185,3 4

* За даними Управління екології та природних ресурсів ІФ ОДА

Найбільш повно у ПЗФ області представлені природні комплекси Горгани і Чорногори (природний заповідник «Горгани», Карпатський національний природний парк, Верховинський національний природний парк, національний природний парк «Синьогора», заказники «Грофа», «Яйківський», «Товпишірський» та ін.). Полонинсько-Чорногірську область репрезентує ландшафтний заказник «Чивчино-Гринявський», Сколівські Бескиди – Поляницький регіональний ландшафтний парк, Покутсько-Буковинські Карпати – національний природний парк «Гуцульщина», Прут-Дністровську область – Дністровський регіональний ландшафтний парк, Рогатинське Опілля – Галицький національний природний парк.

Згідно з фізико-географічним районуванням Івано-Франківської області найбільше заповідних об'єктів зосереджено в гірській частині – біля 62 % ПЗФ області, Передкарпаття – 25 % і в рівнинній частині – 13 %. Важливим та позитивним фактором є концентрація ПЗФ регіону саме у гірських територіях (питома вага становить 19,3 % (по області 15,7 %)). Найвищий відсоток заповідності станом на 01 січня 2024 року на території Яремчанської міської ради – 59,8 %.

Українським науково-дослідним інститутом гірського лісівництва імені П. С. Пастернака реалізовано природоохоронний захід «Розроблення проекту схеми регіональної екологічної мережі Івано-Франківської області». В результаті проведеної роботи визначено об'єкти і структурні елементи екомережі області.

Основу регіональної екомережі Івано-Франківської області формуватимуть п'ять макроекокоридорів, що належать до складу елементів національної екологічної мережі. В їх складі наявні 9 базових ключових територій національного значення, яким відповідають національні природні парки (або їхні частини) та регіональний ландшафтний парк «Дністровський». Решту екомережі формуватимуть суходільні сполучні території та регіональні сполучні території річкових долин, тобто природні ядра регіонального та локального значення, в основі виділення яких буде мережа об'єктів природно-заповідного фонду області, зокрема об'єкти площею від 100 гектарів.

1) Опільсько-Дністровсько-Покутський горбогірно-долинний макроекокоридор – 45,0 тис. га (як складова Галицько-Слобожанського екокоридору національної екомережі України).

2) Дністровсько-Передкарпатський долинно-височинний макроекокоридор – 77,4 тис. га. (як складова Дністровського екокоридору національної екомережі України).

3) Зовнішньокарпатський низькогірний макроекокоридор – 118,4 тис. га. (як складова Передкарпатського екологічного субкоридору Карпатського екокоридору національної екомережі України).

4) Вододільно-Карпатський середньогірний макроекокоридор – 85 тис. га (як складова Гірсько-Карпатського екологічного субкоридору Карпатського екокоридору національної екомережі України).

5) Вододільно-Карпатський середньогірно-високогірний макроекокоридор – 103,4 тис. га (як складова Гірсько-Карпатського екологічного субкоридору Карпатського екокоридору національної екомережі України).

Загальна площа регіональної екомережі Івано-Франківської області становитиме, орієнтовно, 806,3 тис. га, в тому числі: макроекокоридори – 502,1 тис. га, базові ключові території національного значення в їх складі – 280,5 тис. гектарів. Решта територій буде представлена природними ядрами та екокоридорами регіонального та локального значення, буферними та відновними територіями.

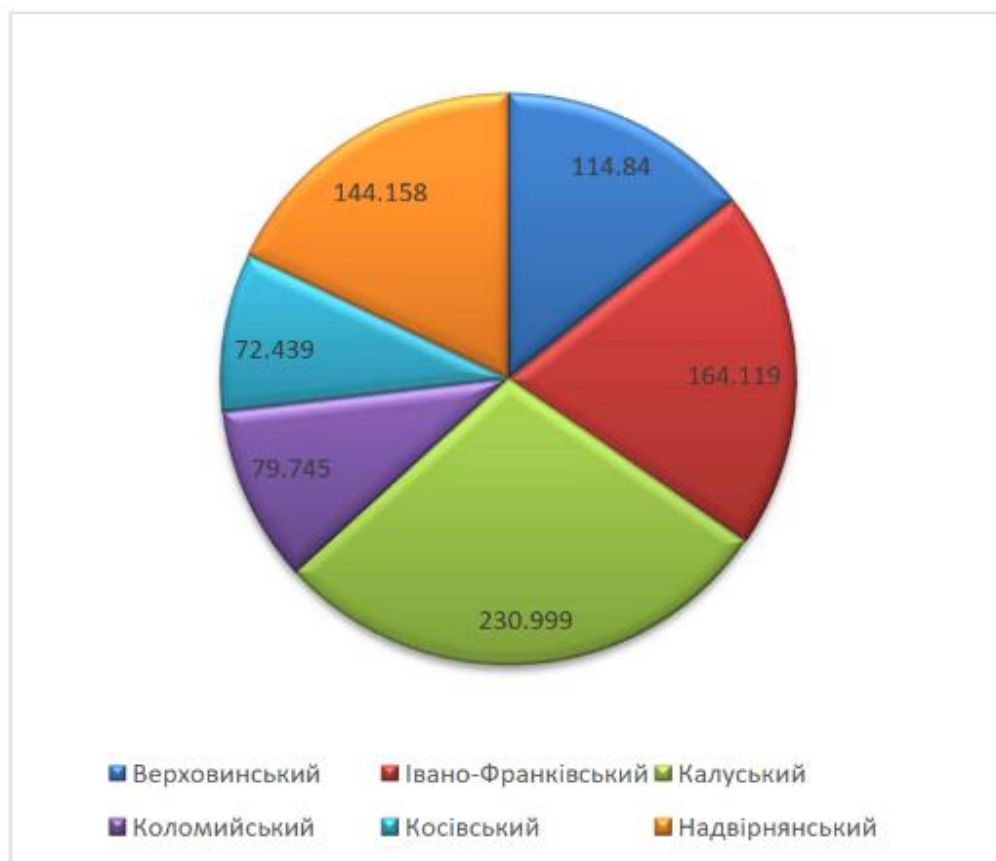

Рисунок 2.7. Загальна площа екологічної мережі у розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону, тис. га

2	UA00000002	Gorgany Nature Reserve	5362,0	21	20	14	55	ALP
3	UA0000365	Bystrytsia of Nadvirna river valley	9284,7		8		8	ALP CON
4	UA0000357	Limnytsya river valley	3826,1		5		5	ALP CON
5	UA0000035	Halytskyi National Nature Park	14642,0	29	43	27	99	ALP CON
6	UA0000260	Turova Dacha	1060,0	4	4	1	9	ALP
7	UA0000116	Chornyi Lis	21415,0	19	14	8	41	ALP CON
8	UA0000266	Velyki Holdy	345,0	2	7	4	13	CON
9	UA0000114	Prytysianskyi	5392,0	19	31	19	69	PAN
10	UA0000362	Dzhohul	305,5	1		5	6	ALP
11	UA0000361	Sinozhati	70,5	4		2	6	CON
12	UA0000115	Verkhovynskyi	14494,0	18	26	22	66	ALP
13	UA0000033	Hutsulshchyna	39385,0	47	30	25	102	ALP CON
14	UA0000014	Carpathian National Nature Park	50478,0	25	35	38	98	ALP

*з повним документом, списком Смарагдової мережі можна ознайомитися за посиланням: <https://rm.coe.int/updated-list-of-officially-adopted-emerald-sites-december-2019-/168098ef51>

Межі територій Смарагдової мережі і їх стандартні форми даних розміщені на офіційному сайті Ради Європи за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer>.

На рисунку 2.9 зображено об'єкти Смарагдової мережі на території Івано-Франківської області.

Рисунок 2.9. Об'єкти Смарагдової мережі на території Івано-Франківської області

Водно-болотні угіддя міжнародного значення

На виконання домовленостей України в рамках Рамсарської конвенції статус водно-болотних угідь міжнародного значення в Івано-Франківській області отримали: Бурштинське водосховище, Витоки ріки Погорілець, Витоки ріки Прут, Ріка Дністер (в межах Галицького району).

Водночас в області зосереджено 2,6 тис. га збережених водно-болотних угідь, частина яких входить до складу природно-заповідного фонду. Всього заповідано 87 боліт площею 1160,0 гектарів.

Болота зосереджені переважно у стариці ріки Дністер у Івано-Франківському та Коломийському районах. В межиріччях і на терасах гірських річок, у замкнутих котловинах утворились сфагнові болота. Такі болота охороняються у Калуському районах. Серед них – гідрологічні пам'ятки природи загальнодержавного значення: «Болото Ширковець», «Болото Мшана», «Болото «Висяче», гідрологічний заказник загальнодержавного значення «Турова дача», ландшафтний заказник місцевого значення «Саджавський».

Пріоритетами в напрямку відтворення водно-болотних систем на території Івано-Франківської області є виявлення і забезпечення охорони цінних об'єктів, а також екологічно безпечне використання їх ресурсів.

На території Івано-Франківської області відсутні території та об'єкти, які в установленому порядку зарезервовані для подальшого заповідання, тобто не передбачено рішень органів виконавчої влади або місцевого самоврядування щодо резервування земельних ділянок з метою створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, як це визначено частиною першою статті 51 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», відповідно до якої земельні ділянки можуть бути зарезервовані для заповідання виключно за рішенням органів державної влади або місцевого самоврядування із внесенням відповідної інформації до Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Таким чином, у межах реалізації Регіонального плану управління відходами відсутні обмеження, пов'язані із необхідністю узгодження проєктних рішень з режимами таких зарезервованих територій, однак подальше планування все одно здійснюється з дотриманням загальних вимог охорони довкілля, встановлених статтями 3, 35 і 51 вищезгаданого закону, а також врахуванням положень законів «Про екологічну мережу України», «Про охорону земель» та інших нормативно-правових актів у сфері охорони природи.

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

Проєкт РПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, навпаки, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів, створення та дотримання нових заходів щодо управління відходами, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти. Варіанти розміщення об'єктів управління відходами детально розглядалися в розділі III РПУВ Івано-Франківської області.

Біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» (МАБ) в Івано-Франківській області

В Івано-Франківській області немає повністю самостійних національних біосферних резерватів програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» (Man and the Biosphere, МАБ). Однак значна частина території області входить до транскордонного міжнародного біосферного резервату «Східні Карпати» (East Carpathians Biosphere Reserve), який є першим у світі тристороннім (українсько-польсько-словацьким) об'єктом такого типу. Цей резерват включено до Всесвітньої мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО у 1999 році.

Загальна інформація про резерват «Східні Карпати»:

Рік включення до мережі ЮНЕСКО: 1999 (спочатку польсько-словацький у 1992 році, розширено за рахунок України у 1998–1999 роках). Загальна площа: 213 211 га (або близько 2080 км² за іншими джерелами).

Розподіл площі:

Польща: понад 50 % (Бещадський національний парк та ландшафтні парки).

Словаччина: 407,78 км².

Україна: 585,87 км² (або 58 587 га).

Українська частина в Івано-Франківській області: Значна частина (близько 40–50 тис. га) охоплює Надвірнянський, Верховинський, Косівський та інші райони. Включає філії Карпатського біосферного заповідника (наприклад, у Чорногорі, Горганах), Карпатський національний природний парк (площа 50 300 га, з яких частина в Івано-Франківській обл.), Надвірнянський регіональний ландшафтний парк та інші охоронні зони.

Зонування (згідно з Севільською стратегією ЮНЕСКО):

Ядро (заповідна зона): Суворе охорона біорізноманіття (пральси, ендемічні види).

Буферна зона: Обмежена господарська діяльність (екотуризм, наукові дослідження).

Транзитна зона: Сталий розвиток з участю громад (туризм, традиційне господарювання).

Цінність:

Біорізноманіття: Пралісові ліси бука, ялина, смерека (частина об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО з 2007 року, 20 980 га букових пралісів). Домінують Карпатські екорегіони з високим ендемізмом.

Фауна: Бурий ведмідь, рись, вовк, олень, рідкісні птахи (орлан-білохвіст, чорний лелека).

Функції: Збереження ландшафтів, наукові дослідження, екологічна освіта, сталий туризм. Резерват сприяє транскордонній співпраці для адаптації до кліматичних змін.

Адміністрація в Україні: Координується Карпатським біосферним заповідником (Закарпатська обл., але з філіями в Івано-Франківській).

Таблиця 2.8.2. Ключові об'єкти в Івано-Франківській області в складі резервату

Об'єкт	Площа (га)	Розташування	Особливості
Карпатський національний природний парк (частина)	~30 000	Верховина, Косів, Надвірна	Гори Чорногора, Горгани; озера, водоспади; екотуризм.
Філія Карпатського біосферного заповідника «Чорногора»	~10 000	Верховинський р-н	Найвищі вершини Карпат (Говерла 2061 м); альпійські луки.
Надвірнянський регіональний ландшафтний парк	~12 000	Надвірна	Збереження карпатських лісів, річкових долин; буферна зона.

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

Проєкт РПУВ не передбачає негативного впливу на біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», навпаки, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів, створення та дотримання нових заходів щодо управління відходами, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

Рослинний та тваринний світ

Флора області нараховує понад 1500 видів рослин, що складає більше половини списку флори України. На заповідних територіях області охороняється більше 1000 видів судинних рослин, що становить майже 55 % всієї флори Українських Карпат. Майже третина природної флори Івано-Франківщини, потребує повної або часткової охорони. Сюди належать ендемічні та реліктові, рідкісні та зникаючі види рослин. 126 видів рослин і грибів занесені до Червоної книги України та Європейського Червоного списку,

21 вид рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, з них 19 – рідкісних рослинних угруповань, 88 – типових рослинних угруповань, що підлягають охороні, 7 видів рослин та грибів, які перебувають під загрозою зникнення, 412 видів рослин, що перебувають під загрозою зникнення на території Івано-Франківської області.

Тваринний світ – один з компонентів природних ресурсів області. Різноманітність і багатство природних ландшафтів та вигідне географічне розташування стало передумовою розвитку та існування своєрідної рідкісної фауни, котра порівняно з іншими регіонами України значно багатша. Хребетні представлені 435 видами, ссавці – 74 видами, птахи – 280 видами, 109 видів зникаючих тварин занесені до Червоної книги України.

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

Реалізація РПУВ не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях, не відбуваються зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у РПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку Івано-Франківської області.

Об'єкти культурної спадщини

Перелік об'єктів, яким присвоєно статус пам'яток археології місцевого значення, їх місце розташування, їхнє датування, які знаходяться на території Івано-Франківської області оприлюднено та наведено на сайті (<https://data.gov.ua/dataset/b6ddc665-8106-4152-a575-2a53b0e1480c>), які в востаннє оновлено – 15 січня 2025 року.

Розпорядження Івано-Франківської ОВА від 02 серпня 2024 року № 348 «Про оприлюднення Івано-Франківською обласною державною адміністрацією публічної інформації у формі відкритих даних» (зі змінами від 23 жовтня 2024 року № 455), Наказ Міністерства культури та інформаційної політики «Про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» від 30 січня 2024 року № 53.

Схема розташування об'єктів культурної спадщини в Івано-Франківській області наведено на рисунку 2.10.

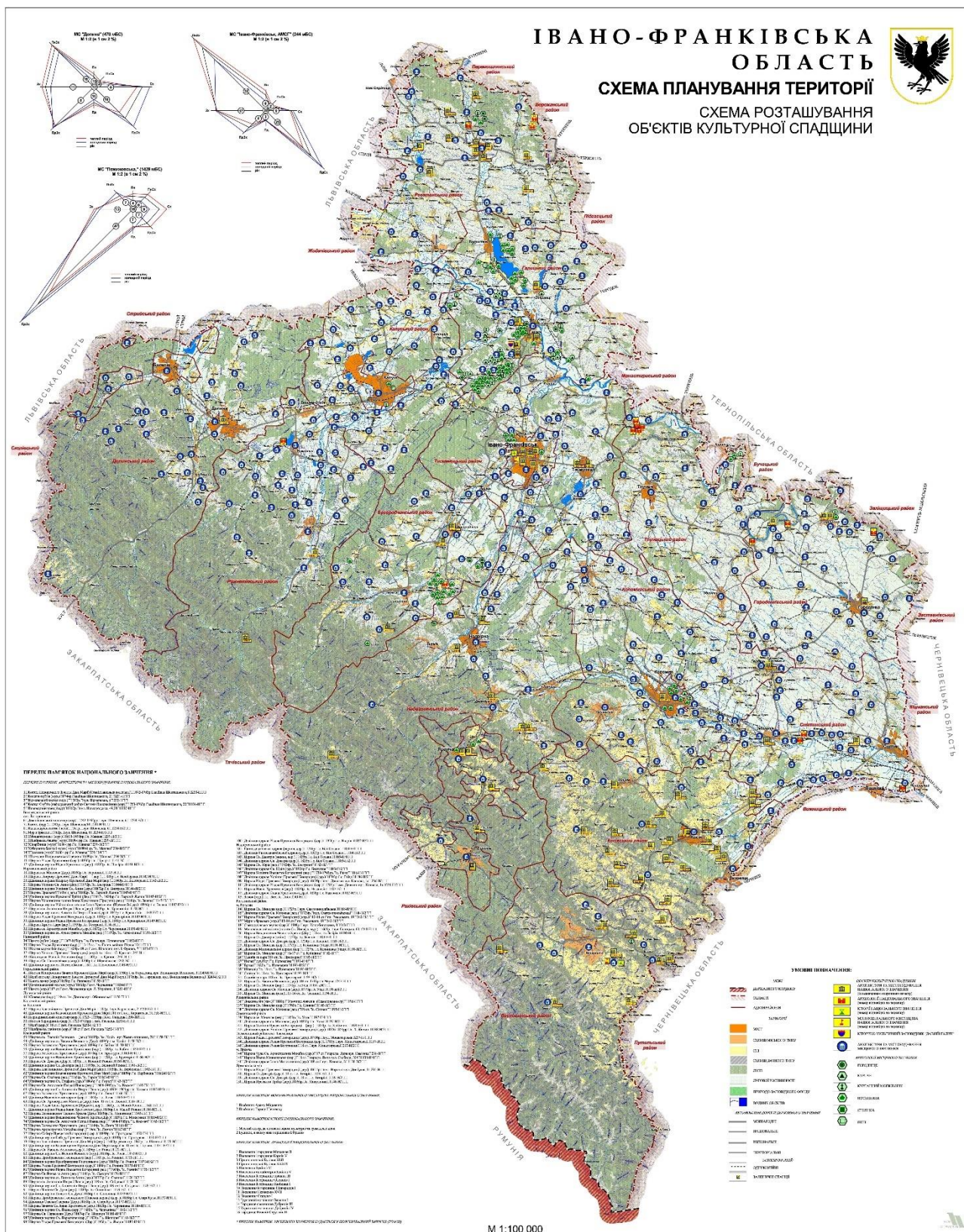

Рисунок 2.10. Схема розташування об'єктів культурної спадщини в Івано-Франківській області

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

РПУВ не буде мати вплив на стан об'єктів культурної спадщини. Якщо під час проведення будь-яких робіт виявлено знахідку археологічного або

історичного характеру(уламків посуду, кісток, знарядь праці, зброї і т. д.), то згідно ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини», виконавець робіт зобов'язаний зупинити їх подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи.

Управління відходами

Відповідно до реєстру об'єктів утворення, оброблення відходів Івано-Франківської області на території регіону обліковується 42 об'єкти утворення відходів та 13 об'єктів оброблення відходів. За інформацією Головного управління статистики в Івано-Франківській області протягом 2023 року у регіоні утворилось 142342,863 тон побутових відходів, 149897,219 тон видалено у спеціально відведених місцях чи об'єктах. За 2023 рік зареєстровано 87 декларацій про відходи. В середньому морфологічний склад побутових відходів виглядає наступним чином:

- 39 % - органічні компоненти для компостування;
- 2 % - метал;
- 4 % - скло;
- 4% - пластмаса, пластик, поліетилен;
- 12 % - пет-пляшка;
- 1 % - тетрапак упаковка;
- 9 % - макулатура;
- 29 % - інше.

За даними реєстру місць видалення відходів, на території області обліковується 51 полігон (діючих, закритих).

Загальні показники управління відходами за звітний період тис. т* за період 2021-2023 років.

Таблиця 2.9. Утворення та оброблення відходів, тис. т¹

№ з/п	Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	Утворено ²	790,5	650,0	729,2
2	Зібрано, отримано зі сторони	367,0	330,3	329,2
3	Спалено	49,3	45,8	58,5
	у т.ч. з метою отримання енергії	48,6	45,3	57,8
4	Відновлено	499,0	453,0	512,0
5	Видалено на полігони	253,2	146,5	168,6
6	Передано іншим суб'єктам господарювання	211,8	188,4	203,4

¹ Дані наведено за місцем реєстрації суб'єктів господарювання-юридичних осіб.

² З урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

Джерело: Головне управління статистики в Івано-Франківській області

За даними Головного управління статистики на території Івано-Франківської області у 2023 році утворилось 513 907,931 тонн відходів, що біологічно розкладаються (тваринні екскременти, сеча та гній; відходи тваринного походження та змішані харчові відходи), з них 509465,157 тонн відходів було відновлено.

З метою здійснення збирання, перевезення та ущільнення відходів, за інформацією, наданою територіальними громадами області, наявна наступна матеріально-технічна база:

Таблиця 2.10. Матеріально-технічна база районів Івано-Франківської області

№ з/п	Найменування району	Кількість комунальної спецтехніки, одиниць	Кількість контейнерів, одиниць
1	Верховинський	2	219
2	Івано-Франківський	44	7366
3	Калуський	39	7739
4	Коломийський	31	21676
5	Косівський	6	377
6	Надвірнянський	23	3864

Дані надані Управлінням екології та природних ресурсів Івано-Франківської області станом на 01 січня 2025 року

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

Накопичення обсягів відходів без належного їх утримання на полігонах, відсутність дієвої системи вилучення вторинних ресурсів та сучасного підприємства з переробки ПВ, утворення стихійних звалищ створює ризики негативного впливу на здоров'я населення Івано-Франківської області.

На даний час із щорічного обсягу утворених відходів, лише близько 5,2 % знаходить подальше застосування як вторинні сировинні ресурси. У зв'язку із вищевикладеним, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. У той же час при вилученні даних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшувати техногенне навантаження на полігони. Тому у проєкті РПУВ визначені заходи підвищення екологічної свідомості населення щодо роздільного збору відходів. Також у проєкті РПУВ передбачено заходи щодо впровадження системи роздільного збору відходів, створення відповідного інфраструктурного забезпечення для розвитку ринку вторинної сировини; забезпечення системи екологічно безпечного видалення невідсортованих залишків відходів; зменшення обсягу утворення ПВ; заходи щодо розробки системи управління небезпечними відходами; організації системи управління з медичними відходами;

встановлення інфраструктурного забезпечення для управління з великогабаритними та будівельними відходами; розробки системи управління з електроприладами; розробки системи управління з відпрацьованими транспортними засобами; розробки системи управління з органічними відходами тощо.

Здоров'я та чисельність населення

На 01 січня 2022 року найбільшими населеними пунктами за чисельністю в межах області є: найбільше місто – обласний центр – Івано-Франківськ (241100 осіб), два міста середньої величини – Калуш (65 975 осіб) та Коломия (61 100 осіб).

Івано-Франківська область є густонаселеною, станом на 1 січня 2022 року на 1 квадратний кілометр припадало 97 осіб. (Таблиця 1.3 Територія і чисельність наявного населення за районами).

Щільність населення області коливається від 24 осіб на 1 км² у Верховинському районі до 143 – в Івано-Франківському районі. Серед територіальних громад області найбільша щільність населення в Івано-Франківській (1086 осіб на 1 км²), Коломийській (406) та Калуській (331) міських територіальних громадах, найменша щільність – 4 особи на 1 км² в Зеленській сільській територіальній громаді.

Таблиця 2.10.1. Територія і чисельність наявного населення за районами станом на 01 січня 2022 року

	Територія км ²	Чисельність наявного населення, осіб	У тому числі		Частка міського населення у загальній чисельності, відсотків	Щільність осіб на 1 км ²
			міське	сільське		
Область	13927,6	1351822	602570	749252	44,6	97
Верховинський	1254,3	30195	5773	24422	19,1	24
Івано-Франківський	3884,1	556104	307695	248409	55,3	143
Калуський	3562,8	279867	122595	157272	43,8	79
Коломийський	2479,1	272628	97124	175504	35,6	110
Косівський	877,9	83700	14396	69304	17,2	95
Надвірнянський	1869,4	129328	54987	74341	42,5	69

Джерело: Головне управління Держгеокадастру в Івано-Франківській області

Чисельність населення, що проживає на території Івано-Франківської області, на 1 січня 2022 року становить 1351,8 тисяч осіб, у тому числі міського – 602,6 тисяч осіб та сільського – 749,2 тисячі осіб (згідно з даними Державної служби статистики України).

Демографічна ситуація у області містить ризики для майбутнього розвитку її території, що пов'язано головним чином, зі скороченням природного приросту населення, незбалансованістю у співвідношенні між чоловіками та жінками, диспропорцією вікових груп, що є стримуючим фактором у режимі відтворення населення та поступово призводить до скорочення чисельності осіб працездатного віку

Загальна чисельність наявного населення Івано-Франківської області та розподіл населення за типом місцевості за останні 10 років наведені в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11. Чисельність наявного населення Івано-Франківської області (на початок 2022 року)

Рік* Назва показника	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Всього, тис. осіб у тому числі:	1381,78 8	1382,09 6	1382,55 3	1382,35 2	1379,91 5	1377,49 6	1373,25 2	1368, 1	1361, 1	1351, 8
міського, тис. осіб	599,569	600,773	602,641	604,509	605,120	606,155	606,950	606,7 64	605,4	602,6
селищного, тис. осіб										
сільського, тис. осіб	782,219	781,323	779,912	777,843	774,795	771,341	766,302	761,3 33	755,7	749,2

*За інформацією Головного управління статистики інформація щодо чисельності населення з урахуванням даних міжрегіонального обміну адміністративними даними щодо природного та міграційного рухів, починаючи з лютого 2022 року, є неповною і до моменту отримання й обробки органами державної статистики у всіх регіонах адміністративних даних у повному обсязі не підлягає оприлюдненню.

За останні три роки чисельність населення різко зменшилась. Зменшення відбувається в основному за рахунок природного скорочення населення всієї громади (смертність перевищила народжуваність). Основні демографічні тенденції в громаді типові для країни під час воєнного часу: міграція, зменшення кількості чоловіків та старіння. Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних,

економічних і, не в останню чергу, екологічних. Головними причинами смерті населення області стали хвороби системи кровообігу, коронавірусна інфекція COVID-19, новоутворення та зовнішні причини смерті.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі керівництва області. Всі завдання проєкту РПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для екологічного бізнесу (ринку вторресурсів) та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Прогнозні зміни, якщо проєкт РПУВ не буде затверджений.

У випадку, якщо РПУВ не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проєкту РПУВ покращити систему управління з відходами, що в кінцевому випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

III. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу. Опис наслідків виробничої діяльності для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Регіональний план управління відходами (РПУВ) відіграє ключову роль у створенні умов для зменшення обсягів утворення відходів, що є одним із його основних завдань. У другому розділі документа детально описано стан навколишнього середовища, умови проживання людей та їхнє здоров'я на територіях, які можуть зазнати змін через реалізацію цілей і завдань цього плану. У Івано-Франківській області накопичення відходів залишається серйозним антропогенним фактором, що чинить негативний тиск на довкілля. Найбільш вразливими до цього впливу є атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, ґрунти, а також здоров'я місцевих жителів. Якщо РПУВ не буде розроблено чи затверджено (так званий «нульовий сценарій»), це призведе до ускладнень із підтримкою належного санітарного стану. Як результат, екологічна ситуація погіршиться, управління відходами стане неефективним, земельні ресурси використовуватимуться нераціонально, з'являться несанкціоновані сміттєзвалища, зросте кількість відходів на полігонах, забрудняться водні басейни, а благоустрій території в цілому постраждає.

Розробка, затвердження та впровадження РПУВ, зокрема через розширення системи роздільного збору відходів, збільшення обсягів оброблення, а також удосконалення управління, матиме позитивний вплив на довкілля. Це сприятиме зменшенню надходження шкідливих речовин у повітря, водойми та ґрунти, послаблюючи дію постійних антропогенних факторів. Оцінка екологічних тенденцій базується на порівнянні ключових показників за попередні роки, а стратегічна екологічна оцінка (СЕО) аналізує ймовірний вплив РПУВ на стан довкілля, умови життя та здоров'я населення. Території, які можуть зазнати змін через реалізацію плану, включають зони з оновленою системою управління відходами, а також райони поблизу об'єктів механіко-біологічної обробки (МБО), сміттєперевантажувальних станцій, полігонів (зокрема рекультивованих) та іншої інфраструктури.

Виконання РПУВ сприятиме поліпшенню екологічного стану, умов проживання та здоров'я людей. Проте на територіях поблизу нових об'єктів управління відходами можливі локальні впливи на довкілля, які будуть ретельно оцінені під час розробки окремих проєктів із передбаченням заходів для запобігання, зменшення чи компенсації негативних наслідків. Одночасне облаштування нових місць для розміщення побутових і промислових відходів та створення підприємств із їхнього управління дозволить знизити питомий вплив на довкілля завдяки ефекту масштабу. РПУВ передбачає створення

цілісної системи управління всіма видами відходів у регіоні, що забезпечить швидке реагування на негативні зміни та підтримку безпечних і комфортних умов життя на всій території області. Крім того, план включає заходи з підвищення екологічної свідомості населення та суб'єктів господарювання, що позитивно вплине на стан довкілля та якість життя.

Реалізація РПУВ не призведе до незворотної шкоди довкіллю чи здоров'ю людей. Очікується, що якість навколишнього середовища залишиться на поточному рівні з тенденцією до покращення, а рівень життя населення зросте завдяки зменшенню впливу наявних забруднювачів, таких як викиди в повітря, водоюми та ґрунти. Водночас на окремих ділянках, пов'язаних із наявними чи майбутніми об'єктами управління відходами, можливі більш помітні локальні зміни. Нові об'єкти для розміщення та переробки відходів підвищать антропогенне навантаження на певних територіях, але ці зміни залишаться в межах допустимих норм. Отже, впровадження РПУВ призведе до змін на конкретних територіях, тому особливу увагу варто приділити оцінці впливу та ризиків для довкілля й здоров'я населення саме в цих зонах. Саме тому реалізація таких проєктів потребуватиме проходження процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) на місцевих рівнях, де буде детально розглянуто діяльність яку передбачено реалізувати з можливими впливами на навколишнє природне середовище та здоров'я населення.

Перелік запланованих до будівництва об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами наведено в таблиці 3.1, що буде реалізацією альтернативи 2 Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року, а саме – поділ Івано-Франківської області врахуванням логістичних маршрутів, економічної доцільності, наявних (перспективних) земельних ділянок для розміщення об'єктів оброблення відходів на 5 кластерів з наступними основними населеними пунктами (таблиця 8.2): Івано-Франківський (м. Івано-Франківськ), Долинський (м. Долина), Косівський (м. Косів), Надвірнянський (м. Надвірна), Коломийський (м. Городенка). Склад кластеру за розподілом територіальних громад подано у таблиці 8.2, на рисунку 8.2.

Таблиця 3.1. Заплановані до будівництва об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами відповідно до РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
Івано-Франківський кластер						
Ямницька сільська ТГ	Регіональний об'єкт управління відходами – регіональний полігон	Реконструкція	-	2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттесортувальна лінія полігону	Діюча	4-5 т/год	2018	-	Включено в РПУВ
	Компостувальна станція полігону	Будівництво	-	2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання небезпечних відходів	Будівництво	-	2028-2029	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Івано-Франківська міська ТГ	Пункт роздільного збирання відходів – 2 од.	Будівництво	-	2028	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання – 2 од.	Будівництво	-	2028	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Богородчанська селищна ТГ	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2029	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Бурштинська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
Галицька міська ТГ	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Рогатинська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2031	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2031	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Тлумацька міська ТГ	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2031	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Долинський кластер						
Долинська міська ТГ	Регіональний об'єкт управління відходами – регіональний полігон для захоронення відходів	Реконструкція та будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
	Сміттесортувальна лінія полігону	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Компостувальна станція полігону	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Брошнів-Осадська селищна ТГ	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Калуська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2031	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Рожнятівська селищна ТГ	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Коломийський кластер						
Городенківська міська ТГ	Регіональний об'єкт управління відходами – регіональний полігон	Реконструкція та будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
	для захоронення відходів					
	Компостувальна станція полігону	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Коломийська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2029-2031	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Снятинська міська ТГ	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Косівський кластер						
Верховинська селищна ТГ	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Косівська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
Надвірнянський кластер						
Надвірнянська міська ТГ	Регіональний об'єкт управління відходами – регіональний полігон для захоронення відходів	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Компостувальна станція полігону	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт приймання великогабаритних відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії	Включено в РПУВ

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7
					розроблення ПКД	
Яремчанська міська ТГ	Сміттесортувальна лінія	Будівництво	-	2030-2034	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Сміттеперевантажувальний пункт	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ
	Пункт роздільного збирання відходів	Будівництво	-	2028-2030	Буде визначено на стадії розроблення ПКД	Включено в РПУВ

Опис компонентів довкілля, які можливо зазнають впливу

Атмосферне повітря. Реалізація РПУВ матиме двоякий вплив на якість атмосферного повітря. З одного боку, створення нових об'єктів інфраструктури та поява додаткових джерел викидів призведуть до незначного збільшення забруднення, але ці викиди залишаться в межах нормативно допустимих величин. З іншого боку, розширення системи збирання та перевезення відходів, зокрема збільшення кількості смітєвозів, підвищить викиди від транспорту. Проте цей вплив буде мінімальним порівняно із загальним обсягом викидів від автотранспорту в регіоні. Використання сучасних смітєвозів, що відповідають екологічним стандартам, забезпечить дотримання законодавчих вимог щодо викидів. Загалом окремі заходи РПУВ сприятимуть зменшенню забруднення та покращенню якості повітря.

Кліматичні зміни. РПУВ позитивно вплине на запобігання кліматичним змінам завдяки скороченню викидів парникових газів. Це буде досягнуто через впровадження біологічного оброблення відходів із використанням їхнього матеріального чи енергетичного потенціалу. Хоча деякі заходи можуть спричинити додаткові викиди парникових газів, їхній обсяг буде незначним у порівнянні з загальним зменшенням, що забезпечить позитивний баланс для клімату.

Водні ресурси. РПУВ не передбачає збільшення скидів забруднених вод у поверхневі водойми. Натомість план сприятиме захисту якості поверхневих і підземних вод шляхом рекультивації та закриття існуючих полігонів і майданчиків для відходів, а також реконструкції контейнерних майданчиків. Ці заходи запобігатимуть подальшому забрудненню водних ресурсів.

Відходи. Головною перевагою РПУВ є зниження екологічного навантаження, пов'язаного з утворенням та управлінням із відходами. План встановлює чіткі цільові показники, які відповідають національним і регіональним цілям, але враховують місцеві особливості Івано-Франківської області. Це дозволить системно зменшити негативний вплив відходів на довкілля.

Земельні ресурси. Реалізація РПУВ не призведе до погіршення стану земель, зокрема до посилення ерозії ґрунтів чи змін рельєфу, а також не спровокує таких загроз, як зсуви чи провали. Зміни в структурі земельного фонду відбудуться через створення та будівництво нових об'єктів інфраструктури управління відходами та рекультивацію полігонів і звалищ. Рекультивація сприятиме відновленню порушених земель і покращенню санітарно-гігієнічних умов на цих територіях.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережі та біорізноманіття.

Аналізуючи рисунок 2.8 Схема екологічної мережі Івано-Франківської області, рисунок 2.9 Об'єкти Смарагдової мережі на території Івано-Франківської області, а також рисунок 8.1 та 8.2 (Альтернатива 1, поділ області на 6 кластерів та Альтернатива 2, поділ області на 5 кластерів) розміщення кластерів зосереджено поблизу чи в самих населених пунктах за межами існуючих об'єктів природно-заповідного фонду, екомережі, та смарагдової мережі та перспективних до заповідання. РПУВ не передбачає заходів, які могли б негативно вплинути на природно-заповідний фонд чи екомережу, смарагдоу мережу Івано-Франківської області. Навпаки, біологічна рекультивація земель створить унікальні території, які можуть сприяти відновленню біорізноманіття та потенційно стати новими заповідними зонами.

Рекреаційні зони та культурна спадщина. Аналізуючи рисунок 2.10 Схема розташування об'єктів культурної спадщини в Івано-Франківській області, а також рисунок 8.1 та 8.2 (Альтернатива 1, поділ області на 6 кластерів та Альтернатива 2, поділ області на 5 кластерів) об'єкти розташовуватимуться за межами рекреаційних зон та культурної спадщини. Реалізація РПУВ покращить стан довкілля, рекреаційні можливості та естетичні якості регіону. Ліквідація несанкціонованих звалищ і приведення місць зберігання чи видалення відходів у відповідність до екологічних норм підвищать привабливість рекреаційних зон і сприятимуть збереженню культурної спадщини.

Населення та інфраструктура. РПУВ не матиме негативного впливу на здоров'я населення чи існуючу інфраструктуру. Навпаки, створення нормативно відповідних об'єктів для управління з побутовими, небезпечними (включно з ветеринарними та медичними), а також будівельними відходами знизить ризики для здоров'я. Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ і забезпечення якісних послуг із управління відходами додатково покращать умови життя населення.

Екологічне управління та моніторинг. РПУВ включає заходи для розвитку інституційної структури системи управління відходами, зокрема зміцнення кадрового потенціалу та вдосконалення інформаційного забезпечення. План спрямований на посилення екологічного управління на всіх рівнях — від органів державної влади та місцевого самоврядування до суб'єктів господарювання і населення, що забезпечить ефективну координацію дій у сфері управління з відходами.

Регіональний план управління відходами для Івано-Франківської області є комплексним інструментом, який спрямований на зменшення негативного впливу на довкілля та покращення екологічної ситуації в регіоні. Завдяки збалансованому підходу до розвитку інфраструктури та впровадженню

природоохоронних заходів, РПУВ сприятиме сталому управлінню відходами, захисту природних ресурсів і підвищенню якості життя населення.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з побутовими відходами, досягається шляхом реалізації комплексу заходів з дотриманням ієрархії методів управління відходами.

Запобігання утворенню відходів

Оскільки обсяги утворення побутових відходів та їх склад визначаються переважно структурою споживання населення, основним управлінським механізмом, що застосовується в цій сфері є інформаційно-просвітницька діяльність, спрямована на пропаганду ощадливого споживання та застосування відповідних методів та підходів. В якості запобігання утворенню відходів, від яких необхідно позбавлятися, розглядається запровадження (або розширення використання) індивідуального компостування біовідходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також малих міст і селищ.

Підготовка до повторного використання відходів

Діяльність за напрямом включає запровадження у населених пунктах роздільного збирання відходів, які придатні до повторного використання, створення об'єктів інфраструктури для збирання для повторного використання меблів, побутової техніки, одягу та інших товарів, які були у вжитку, а також організацію та проведення інформаційно-просвітницької діяльності, спрямованої на пропаганду розширення повторного використання товарів, які були у вжитку.

Рециклінг

Діяльність за напрямом включає:

- запровадження та розширення роздільного збирання побутових відходів, включаючи створення об'єктів інфраструктури збирання відходів;
- створення та забезпечення функціонування об'єктів інфраструктури сортування побутових відходів та підготування ресурсоцінних відходів для їх подальшого перероблення;
- створення та забезпечення функціонування об'єктів централізованого біологічного оброблення біовідходів;
- сприяння створенню потужностей з переробки ресурсоцінних відходів;
- організацію та проведення інформаційно-просвітницької діяльності, спрямованої на підвищення рівня участі населення в роздільному збиранні відходів.

Інші види відновлення відходів, у тому числі виробництво енергії

Діяльність за напрямом включає створення та забезпечення функціонування об'єкту поглибленого перероблення побутових відходів, спрямованого на використання енергетичного потенціалу відходів (МБО).

Видалення відходів

Діяльність за напрямом включає зменшення кількості місць для видалення побутових відходів та створення мережі регіональних полігонів побутових відходів.

Опис наслідків впровадження РПУВ для здоров'я населення

Позитивні наслідки впровадження Регіонального плану управління відходами (РПУВ) зменшить забруднення завдяки роздільному збиранню та рециклінгу (до 25% до 2034 року), скороченню захоронення на полігонах і викидів метану, а також компостуванню біовідходів.

Використання RDF/SRF палива з відходів знизить викиди парникових газів від традиційних джерел енергії, покращивши якість повітря.

Модернізація інфраструктури (63 пункти збирання, 60 сміттєвозів, 13 362 контейнери) зменшить накопичення сміття, покращивши санітарні умови.

Економічні вигоди включатимуть нові робочі місця та доходи від рециклінгу.

Зменшення забруднення позитивно вплине на здоров'я, знизивши захворюваність на респіраторні, алергічні та інфекційні хвороби, а інформаційні кампанії підвищать екологічну свідомість.

До негативних наслідків можна віднести будівництво та експлуатація об'єктів (МБО, сміттєперевантажувальні станції), які можуть тимчасово збільшити транспортні викиди, погіршивши якість повітря в прилеглих зонах та займатимуть відповідну територію.

Шум і вібрація від сміттєвозів та обладнання можуть впливати на комфорт жителів.

Неправильне управління небезпечними відходами (медичні, батарейки) загрожує аваріями, що можуть зашкодити довкіллю та здоров'ю.

Розміщення нових об'єктів може спричинити соціальні конфлікти через побоювання місцевих жителів щодо забруднення.

Загалом впровадження РПУВ в Івано-Франківській області сприятиме покращенню стану довкілля та здоров'я населення завдяки зменшенню забруднення та модернізації інфраструктури. Водночас потрібно мінімізувати негативні наслідки, як-от транспортні викиди та соціальні напруження, через ретельне планування, контроль та підвищення екологічної свідомості населення.

IV. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документу державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Екологічні проблеми Івано-Франківській області потребують комплексного вирішення, яке забезпечується заходами Регіонального плану управління відходами (РПУВ) за підтримки економічних ресурсів. Ці заходи спрямовані на поступове усунення ключових екологічних викликів, що негативно впливають на довкілля та здоров'я населення.

Основні екологічні проблеми:

Забруднення атмосферного повітря. Викиди від промислових об'єктів, транспорту та спалювання відходів погіршують якість повітря, що особливо критично для природоохоронних зон. Це провокує захворювання дихальної системи, алергії, онкологічні патології, нервові розлади, а також скорочує тривалість і якість життя населення.

Забруднення водних об'єктів. Скиди з сільського господарства, промисловості та стихійних звалищ забруднюють річки й підземні води, що є основою екосистем природоохоронних територій. Це погіршує санітарно-епідеміологічну ситуацію, сприяючи хворобам кровообігу, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної, нервової та ендокринної систем, а також послаблює імунітет.

Деградація ґрунтів. Накопичення відходів і хімічних речовин у ґрунтах, зокрема поблизу природоохоронних зон, призводить до їх забруднення. Токсини потрапляють в організм через сільськогосподарську продукцію, а забруднені ґрунти стають осередком патогенів і паразитів, підвищуючи захворюваність серед людей і тварин..

Погіршення геологічних умов. Неналежне розміщення відходів у гірських районах може спричинити ерозію та погіршення умов проживання. Це ускладнює санітарний стан і сприяє поширенню респіраторних інфекцій, застуд і ГРВІ, особливо в населених пунктах поблизу природоохоронних територій.

Неконтрольоване збільшення відходів. Відсутність належного управління відходами, особливо в туристичних і природоохоронних зонах, сприяє розмноженню хвороботворних мікроорганізмів і забрудненню всіх компонентів довкілля. Це чинить загрозу здоров'ю, потенційно викликаючи порушення в будь-якій системі організму.

Шумове та електромагнітне навантаження. Інфраструктурні об'єкти поблизу природоохоронних територій можуть створювати шум і електромагнітні хвилі, що призводять до нервового перенапруження, втоми, порушення сну та зниження імунітету.

Втрата біорізноманіття. Забруднення відходами та туристична активність у природоохоронних зонах зменшують кількість зелених насаджень, що погіршує якість повітря та психоемоційний стан людей, а також сприяє респіраторним захворюванням. Поширення інвазійних видів і паразитів (кліщів, гельмінтів) у таких районах підвищує ризик алергій, неврологічних і шлунково-кишкових хвороб.

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природно-заповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

Виконання вищенаведених умови і обмежень та передбачених заходів РПУВ унеможлиблює вплив на територій з природоохоронним статусом.

Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року (РПУВ) базується на вимогах Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та Національного плану управління відходами до 2033 року (НПУВ). Цільові показники скориговано з урахуванням фінансової спроможності області та результатів SWOT-аналізу регіональної системи управління відходами. Основні цілі РПУВ включають:

1. *Упровадження економічних інструментів* для удосконалення управління відходами.
2. *Удосконалення інституційної структури* та зміцнення кадрового потенціалу.
3. *Реформування інформаційного забезпечення* у сфері управління відходами.
4. *Розбудова та модернізація інфраструктури* управління відходами.
5. *Підвищення обізнаності населення* щодо управління відходами.

Ці цілі реалізуються через конкретні заходи, такі як розробка місцевих планів управління відходами, впровадження роздільного збирання, створення

інфраструктури (регіональні полігони, об'єкти механіко-біологічного оброблення – МБО), а також моніторинг та оцінювання ефективності РПУВ.

Нижче наведено ключові цільові показники, які відображають планові досягнення до 2034 року:

Інституційна структура:

- Розробка місцевих планів управління відходами: від 2 % (фактичне значення) до 100 % до 2034 року.

- Забезпечення штатної чисельності працівників: від 20 % до 85 % до 2034 року.

- Проведення інформаційних кампаній: щорічно не менше 5 заходів.

Управління побутовими відходами:

- Збільшення рівня рециклінгу: від 3 % до 25 % до 2034 року.

- Охоплення послугами: 95 % міського та 90 % сільського населення до 2034 року.

- Впровадження роздільного збирання: 60 % загалом, 100 % у м. Івано-Франківську, 75 % у сільській місцевості.

- Будівництво об'єктів МБО: 90 % до 2034 року.

Управління специфічними відходами:

- Повторне використання відходів будівництва: від 0 % до 70 % до 2034 року.

- Управління медичними відходами: 100 % до 2034 року.

- Збір батарейок та ВЕЕО: від відсутніх даних до 90 % до 2034 року.

Цільові показники НПУВ, прийняті для РПУВ

- Збільшення рециклінгу побутових відходів: від 3 % до 25 % до 2034 року.

- Зменшення захоронення відходів, що біологічно розкладаються: до 50 % до 2034 року.

- Створення мережі регіональних полігонів: 100 % до 2034 року.

- Відновлення ВЕЕО: 65 % ваги обладнання до 2034 року.

Ці показники враховують поступове впровадження європейських стандартів та реалії регіону, включаючи фінансові та інфраструктурні обмеження.

Управління потоками відходів

Ситуація з управлінням відходами в Івано-Франківській області ускладнена відсутністю точних даних про обсяги та склад відходів, недостатньою інфраструктурою та наслідками військових дій в Україні. РПУВ передбачає впровадження ієрархії управління відходами (запобігання, повторне використання, рециклінг, відновлення, видалення) та створення кластерної системи для оптимізації логістики й оброблення відходів.

Область відповідно до РПУВ буде поділено на 5 кластерів (Альтернатива 2):

1. Івано-Франківський (552,5 тис. осіб, 18 громад).
2. Долинський (282,3 тис. осіб, 13 громад).
3. Коломийський (305,8 тис. осіб, 14 громад).
4. Надвірнянський (183,8 тис. осіб, 9 громад).
5. Косівський (129,4 тис. осіб, 8 громад).

Критерії поділу включають охоплення населення (від 150 тис.), мінімізацію транспортних витрат, можливість створення регіональних полігонів та об'єктів МБО.

Сценарії управління відходами

Збирання: Впровадження роздільного збирання за 2-контейнерною схемою (змішані та ресурсоцінні відходи) з перспективою розширення до окремих потоків (скло, пластик, папір).

Перевезення: Використання сміттєперевантажувальних станцій у віддалених районах (напр., у Косівському кластері – Верховина).

Оброблення: Створення об'єктів МБО з виробництвом RDF/SRF палива (до 40 % від обсягу відходів), рециклінг та компостування біовідходів.

Інфраструктура

Планується створення 63 стаціонарних пунктів роздільного збирання, 22 пунктів повторного використання та 13 центрів ремонту до 2030 року.

Придбання 60 сміттєвозів та 13 362 контейнерів до 2030 року.

За результатами спостережень встановлено, що за попередні роки на території області наявна тенденція до нарощення обсягів накопичення відходів.

Стратегічна екологічна оцінка РПУВ проводиться з метою забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко-та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати

SWOT – аналізу впровадження РПУВ в Івано-Франківській області наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. SWOT-аналіз впровадження РПУВ в Івано-Франківській області до 2034 року

Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
- Наявність базової інфраструктури (сміттесортувальні лінії, об'єкти оброблення)	- Відсутність точних даних про обсяги та склад відходів, що ускладнює планування	- Створення нових об'єктів інфраструктури (пункти роздільного збирання, МБО, регіональні полігони)	- Залежність від зовнішнього фінансування та законодавства, що може затримати плани
- Планування об'єктів МБО з виробництвом RDF/SRF палива	- Недостатній кадровий потенціал та досвід управління новими об'єктами	- Впровадження роздільного збирання для зменшення екологічного навантаження	- Низька фінансова спроможність місцевих бюджетів
- Визначення 5 кластерів для оптимізації управління відходами	- Низьке охоплення послугами в сільській місцевості (76 % загалом)	- Залучення інвестицій через механізми РВВ та міжнародну підтримку	- Низький рівень обізнаності населення, що гальмує роздільне збирання
- Підтримка національних стратегій та європейських стандартів	- Відсутність системного роздільного збирання та об'єктів для біовідходів	- Розвиток компостування біовідходів та пілотних проєктів (батарейки, ВЕЕО)	- Збільшення відходів через туризм у гірських районах
- Законодавча база для роздільного збирання та ієрархії відходів	- Недостатня кількість сміттевозів (107 одиниць, зношеність 62 %) та контейнерів	- Будівництво сміттєперевантажувальних станцій для оптимізації логістики	- Екологічні ризики через накопичення відходів та неналежне управління небезпечними відходами
- Планування 63 пунктів роздільного збирання до 2030 року	- Обмежена інфраструктура для специфічних відходів (медичні, будівельні)	- Використання RDF/SRF палива для енергетичних цілей	- Складнощі транспортування в гірській місцевості через рельєф та погоду
- Чіткі цільові показники (25 % рециклінгу до 2034 року)	- Низька обізнаність населення щодо сортування відходів	- Розвиток центрів повторного використання та ремонту відходів	- Політична нестабільність та військові дії, що впливають на реалізацію

При гіпотетичному «нульовому сценарії», якщо документ державного планування не буде затверджений, подальший стабільний розвиток Івано-Франківської області буде проблематичним. Це може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища через негативну дію неефективного управління відходами на території області і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення.

Пояснення до SWOT-аналізу

Сильні сторони. Наявність базової інфраструктури, як-от сміттесортувальні лінії, є основою для подальшого розвитку. Плани створення об'єктів для біологічного оброблення та МБО свідчать про стратегічний підхід до рециклінгу та зменшення захоронення відходів. Ієрархія управління відходами та пункти роздільного збирання демонструють комплексний підхід до проблеми. Визначено конкретні цільові показники (25 % рециклінгу), планування 63 пунктів роздільного збирання та кластерний підхід (5 кластерів).

Слабкі сторони. Зношеність сміттєвозів (62 %) та низьке охоплення послугами в сільській місцевості (76 %) обумовлює необхідність оновлення парку та його розширення. Відсутність точних даних про відходи ускладнює планування потужностей і доцільність проєктів. Недостатній досвід і знання в управлінні новими об'єктами можуть призвести до неефективної реалізації. Фінансові обмеження місцевих бюджетів є значною перешкодою для масштабних ініціатив.

Можливості. Нові об'єкти інфраструктури та роздільне збирання можуть значно покращити систему управління відходами. Використання RDF/SRF палива, компостування біовідходів та створення центрів ремонту можуть зменшити навантаження на енергосистему. Інвестиції та підтримка від держави чи міжнародних партнерів відкривають перспективи для фінансування. Просвітницька діяльність і нові технології сприяють екологічній свідомості та ефективності.

Загрози. Зовнішні фактори, такі як нестабільне фінансування чи законодавчі затримки, можуть загальмувати прогрес. Низька підтримка населення через брак обізнаності чи мотивації може знизити ефективність роздільного збирання. Ризик невиконання планів через інфраструктурні чи фінансові проблеми залишається високим. Вплив туризму та військових дій як факторів, що ускладнюють управління відходами.

РПУВ в Івано-Франківській області спрямований на створення цілісної системи управління відходами через впровадження економічних інструментів, модернізацію інфраструктури та підвищення обізнаності населення. Ключові цільові показники включають досягнення 25 % рециклінгу, 100 % охоплення роздільним збиранням у містах та 90 % у селах до 2034 року. Управління потоками відходів базується на кластерному підході з 5 кластерами, роздільним збиранням та створенням об'єктів МБО. SWOT-аналіз відображає як наявні ресурси, так і виклики, що потребують уваги для успішної реалізації плану.

V. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються документу державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час її підготовки

В розділі висвітлюється інформація про різні стратегії, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття запланованих заходів та проєктів в ДДП «Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року», тому даний розділ містить інформацію про зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку пливу на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820-р;
- Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р тощо;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року 2697-VIII.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

- проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;

- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;

- забезпечення загальної доступності матеріалів ДДП та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

- оцінка ступеня антропогенної зміни територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25 червня 1991 року, зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

- участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

- участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

- реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

- затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

- видача дозволів на здійснення операцій у сфері управління з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

- реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

- вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Збереження природоохоронних територій та об'єктів – не допускається розміщення об'єктів управління відходами на територіях та в межах об'єктів природно-заповідного фонду, екомережі, територій Смарагдової мережі Європи, водно-болотних угідь міжнародного значення, прибережно-захисних смуг тощо. Визначення таких територій здійснюється на основі актуальної інформації з кадастрів, зокрема Державного земельного кадастру, Екологічного кадастру, кадастру територій ПЗФ та Смарагдової мережі.

Відповідність затвердженій містобудівній документації – нові об'єкти управління відходами можуть розміщуватись виключно в межах функціонального призначення територій, визначених генеральними планами населених пунктів, детальними планами територій або схемами планування територій, затвердженими у встановленому порядку. У випадку відсутності відповідних положень у наявній документації, обов'язковим є внесення змін до містобудівних документів з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля та громадських слухань.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному

законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив».

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів - це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів».

Відповідно до ієрархії пріоритетів управління відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітися й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та ґрунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Діяльність полігонів, а саме організаційно-технічні вимоги для забезпечення безпечної експлуатації полігонів впродовж всього їх життєвого циклу з метою запобігання чи зменшення негативного впливу полігонів на навколишнє природне середовище, ризиків для здоров'я людей та поступового скорочення обсягів відходів, захоронених на полігонах, зокрема тих, які придатні для підготовки до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів має регламентуватися наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 13 березня 2025 року за № 405/4381 «Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації», який набирає чинності з дня його офіційного опублікування, але не раніше дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Діяльність зі здійснення технологічних операцій та облаштування полігона повинна здійснюватися відповідно до проєктної документації полігона та наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263.

Організаційно-технічне забезпечення експлуатації полігона передбачає, у тому числі, дотримання умов та вимог проєктної документації щодо

будівництва, експлуатації та закриття полігона згідно з основними розділами проєктної документації полігона.

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС», яка передбачає заходи, процедури та настанови для попередження або зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на довкілля, зокрема воду, повітря, ґрунт, фауну і флору та ландшафт, а також будь-яких пов'язаних з цим ризиків для здоров'я людей, що виникли в результаті управління відходами видобувної промисловості.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку. Зокрема цілями плану управління відходами повинні бути:

- заповнення відходами видобування гірничих виробок після видобутку мінералів, наскільки це є технічно й економічно доцільним та екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;

- заохочення до відновлення відходів видобування шляхом рециклінгу, повторного використання або рекуперації таких відходів, якщо це є екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;

- забезпечення короткострокового і довгострокового безпечного видалення відходів видобування, зокрема беручи це до уваги на етапі проєктування, управління під час експлуатації та після закриття об'єкта розміщення відходів

Регіональний план управління відходами у Івано-Франківській області визначає головні напрями у сфері управління відходами в місті з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проєкту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування

Основними напрямками співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 рік, м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 року;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 рік.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 рік);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 рік);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 рік);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 року);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 рік);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992 рік), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 року та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Станом на 01 січня 2016 року мережа займала близько 8 % території України і в основному складається з існуючих територій природно- заповідного фонду.

При реалізації планованої діяльності обов'язково дотримуватися чинного природоохоронного законодавства.

Разом з тим варто зазначити, що більшість заходів, передбачених проектом ДДП у в сфері розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, благоустрою, управління відходами відповідають загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяють дотриманню міжнародних зобов'язань.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період

до 2030 року». Аналіз відповідності цілей напрямів РПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в розділі 6.

ДДП розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на регіональному/місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого Звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному веб-сайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів РПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища - висновку з оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України), дозволу на операції оброблення відходів (у відповідності до вимог Закону України «Про управління відходами»);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

- недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;

- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;

- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;

- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України РПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до РПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695.

Основними завданнями якої є за напрямком:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз'яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для залучення інвестицій у технічне переобладнання (модернізацію) інженерної

інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, теплопостачання, управління з побутовими відходами);

- «Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій переробки та оброблення побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;

- «Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст» включають: забезпечення підтримки індустрії оброблення відходів, що використовує передові інноваційні технології.

РПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28 лютого 2019 року № 2697-VІН. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально- економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30 вересня 2019 року) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально- економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. До завдань

належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Стратегією визначені основні цілі, які передбачають:

Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України. До завдань належить стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами;

Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України. До завдань належить управління відходами та ресурсами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних компонентів;

Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення. До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення побутових відходів розв'язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоємних відходів, а проблема оброблення небезпечних відходів вирішуватиметься шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їх оброблення.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення ґрунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50 % загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45 % у 2020 році, 40 % у 2025 році та 35 % у 2030 році.

Виконання РПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення стратегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління з відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є, зокрема, такі:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;
- підвищення рівня перероблення побутових відходів;
- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;
- створення в рамках пілотних проєктів об'єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об'єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів. Кількість і розташування виробництв залежатиме від прийняття нормативних документів, які регулюватимуть питання використання альтернативного палива;
- визначення основних технологічних процесів – найкращих доступних технологій для повторного використання та оброблення промислових відходів;
- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання, перероблення та оброблення яких відсутні екологічно безпечні технології;
- створення централізованих регіональних потужностей з перероблення та оброблення промислових відходів.

РПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

Національний план управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р.

При розробці РПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2033 року.

Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-ІХ.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. РПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля».

Основні чинні нормативи у сфері захисту атмосферного повітря встановлені: Постановою Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300-2002-п від 13 березня 2002 року, зі змінами); Наказом Мінприроди України «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел» (№ 309 від 27 червня 2006 року).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06 червня 1995 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних

ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Основне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13 березня 2002 року, зі змінами); постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11 вересня 1996 року, зі змінами); наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» № 2024 від 18 грудня 1998 року).

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20 березня 2018 року). У процесі стратегічної екологічної оцінки РПУВ було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту РПУВ був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на державному та регіональному рівнях, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного РПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел

водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах - звіт про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проєктів РПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

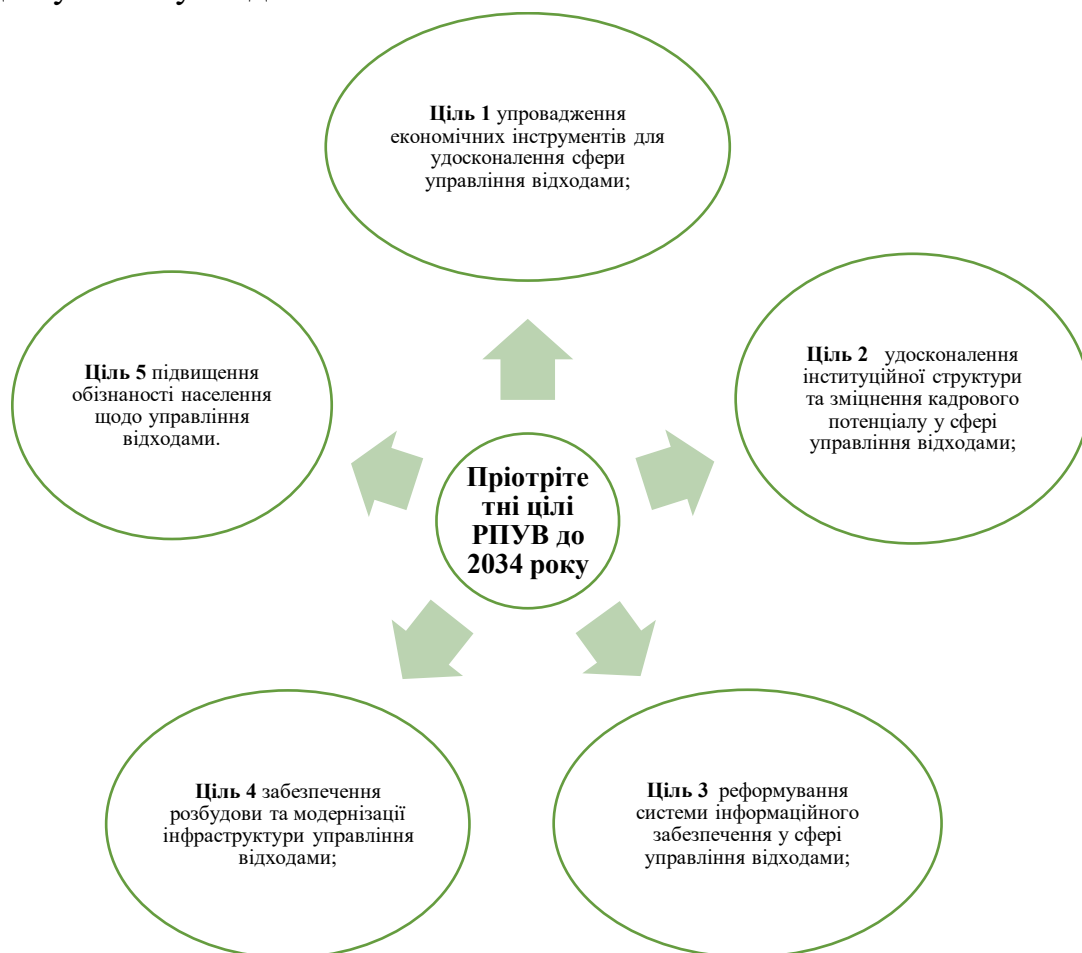

Рисунок 5.1. Пріоритетні цілі РПУВ в Івано-Франківській області до 2034 року

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Мета державної екологічної політики та її стратегічні цілі Аналіз відповідності цілей напрямів РПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1. Аналіз відповідності напрямків РПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України

Напрями РПУВ	Стратегічні цілі державної екологічної політики України				
	1. Формування у суспільстві екологічних цілей і засад сталого споживання та виробництва	2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-екологічного розвитку України	4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	5. Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління
1. Управління потоками відходів	+	+	+	+	+
2. Управління муніципальними (побутовими) відходами	+	+	+	+	+
3. Управління небезпечними відходами	+	+	+	+	+
4. Управління промисловими відходами	+	+	+	+	+
5. Управління відходами будівництва та знесення	+	+	+	+	+
6. Управління відходами сільського господарства	+	+	+	+	+
7. Управління відходами упаковки	+	+	+	+	+

8. Управління відходами Електричного та електронного обладнання	+	+	+	+	+
9. Управління відпрацьованими батареями, батареями та акумуляторами	+	+	+	+	+
10. Управління медичними відходами	+	+	+	+	+
11. Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	+	+	+	+	+
12. Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел	+	+	+	+	+

* Для оцінки відповідності цілей виконувалась наступна методика: «+/-» стратегічні цілі враховано/не враховано у напрямках РПУВ «х» стратегічні цілі нейтральні по відношенню до напрямів РПУВ

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ДДП «Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року» в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному рівнях та враховує більшість з них ті пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

VI. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Програма передбачає впровадження взаємопов'язаних природоохоронних, медико-профілактичних, правових, економічних, організаційно-технічних та інших заходів щодо поетапного зниження викидів забруднюючих речовин для відновлення і забезпечення сталого функціонування екосистеми міста, які самі по собі є заходами, що впливають на покращення стану довкілля та здоров'я населення.

Очікуваний вплив кожного типу діяльності, що вказаний у проєкті Програми, визначено стосовно кожного екологічного компоненту, зазначеного в Законі України «Про стратегічну екологічну оцінку». Відповідно до п. 6 ст. 1 даного Закону наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення означають «будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів». Узагальнені висновки щодо можливих наслідків від реалізації Програми для довкілля та здоров'я населення відображено в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1. Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення виконання завдань, передбачених Програмою

№	Чи може реалізація документу державного планування спричинити:	Негативний вплив			Пом`якшенн я існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		X		+
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		X		+
3.	Погіршення якості атмосферного повітря?			X	+
4.	Появу джерел неприємних запахів?			X	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			X	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			X	

7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			X	
8.	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			X	
9.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			X	
10.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			X	+
11.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			X	
12.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			X	
13.	Порушення гідрологічного та гіdroхімічного режиму малих річок регіону?			X	
14.	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			X	
15.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			X	
16.	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			X	+
Управління відходами					
17.	Збільшення кількості утворюваних побутових відходів?			X	+
18.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			X	+
19.	Збільшення кількості відходів I- III класу небезпеки?			X	+
20.	Спорудження еколого-		X		+

	небезпечних об'єктів управління з відходами?				
21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			X	
Земельні ресурси					
22.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?		X		+
23.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			X	
24.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			X	
25.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			X	
26.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			X	
27.	Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями ДДП та цілями місцевих громад?			X	+
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			X	
29.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			X	+
30.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			X	
31.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			X	
32.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			X	
33.	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			X	

34.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично прийнятих місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			X	
Населення та інфраструктура					
35.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності, та зростанні кількості населення будь-якої території?			X	
36.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			X	
37.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		X		+
38.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			X	+
39.	Потреби нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		X		
40.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			X	+
Екологічне управління та моніторинг					
41.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			X	+
42.	Погіршення екологічного моніторингу?			X	+
43.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			X	
44.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			X	
Інше					
45.	Підвищення рівня використання будь-якого виду Вторинних ресурсів?	X			+
46.	Суттєве вилучення будь-			X	+

	якого невідновлюваного ресурсу?				
47.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			X	+
48.	Суттєве порушення якості природного середовища?			X	
49.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			X	+
50.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			X	

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які

викидатимуться проєктованими об'єктами ефект сумачії шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проєктованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проєкті РПУВ представлені в таблиці 6.2.

Таблиця 6.2. Узагальнені результати процедури оцінки проєктних рішень ДДП

Об'єкти впливу	Виробничі території	Сельбищні території	Комунальні території	Ландшафтно-рекреаційні території
Атмосферне повітря	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М
Клімат	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Вода	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Ґрунти	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС
Природоохоронні території	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив	П/М/ДС
Біорізноманіття	М/КС	М/КС	М/КС	П/М/ДС
Здоров'я людей	М/КС	М/КС	М/КС	М/КС

Таблиця 6.3. Позначення та пояснення до таблиці 6.2

Позначення	Пояснення
-2	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним
-1	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним
0	Немає впливу
+ 1	Помірний позитивний вплив
+ 2	Значний позитивний вплив
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти довкілля, заплановану діяльність або з інших причин
П/Нп	Прямий / Непрямий
ДС/ СС/КС	Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік)
М/Р	Місцевий / Регіональний
К/С/ТрК	Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний

VII. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документу державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проєктів запланованих РПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення даного РПУВ і рекомендацій, які виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація РПУВ потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються напрямків РПУВ, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів області.

Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території області.

З метою захоронення відходів належним чином на облаштованих регіональних полігонах, необхідно закрити та рекультивувати існуючі сміттєзвалища та полігони побутових відходів, що не відповідають вимогам законодавства, та які недоцільно з економічної та технічної точки зору приводити у відповідність до належних вимог. Крім того, результати аналізу стану полігонів та сміттєзвалищ (за наявними доступними даними) свідчать про гостру необхідність закриття та рекультивацію перевантажених сміттєзвалищ та полігонів побутових відходів. Зазначені заходи (таблиця 7.1) необхідно здійснювати паралельно з введенням в експлуатацію нових регіональних полігонів.

Таблиця 7.1. Перелік заходів, передбачених Національним планом управління відходами до 2033 року

з/п	Назва заходу	Строки виконання
1	Проведення інвентаризації полігонів відходів, що не є небезпечними	у дворічний строк після затвердження положення про порядок проведення інвентаризації об'єктів з оброблення відходів
2	Проведення оцінки ризику полігонів відходів, що не є небезпечними	у дворічний строк після затвердження методики проведення оцінки ризику для довкілля від об'єктів з оброблення відходів

3	Підготовка та затвердження переліку полігонів відходів, що не є небезпечними, експлуатація яких повинна бути припинена, та переліку полігонів відходів, що не є небезпечними, що повинні бути приведені у відповідність із встановленими вимогами	у шестимісячний строк після проведення інвентаризації та оцінки ризику
4	Розроблення та затвердження планів заходів щодо приведення полігонів відходів, що не є небезпечними, у відповідність із встановленими вимогами	у шестимісячний строк після затвердження переліку полігонів побутових відходів, експлуатація яких повинна бути припинена, та переліку полігонів побутових відходів, що повинні бути приведені у відповідність з вимогами законодавства
5	Припинення експлуатації/закриття сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам	одночасно із введенням в експлуатацію нових регіональних полігонів побутових відходів
6	Розроблення проектів рекультивації сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам	після затвердження переліку полігонів побутових відходів, що повинні бути закриті, та переліку полігонів побутових відходів, що повинні бути приведені у відповідність із встановленими вимогами
7	Проведення рекультивації сміттєзвалищ і полігонів відходів, що не є небезпечними, які не відповідають встановленим вимогам	після погодження проектів рекультивації полігонів побутових відходів і сміттєзвалищ, які не відповідають встановленим вимогам

Діяльність полігонів, а саме організаційно-технічні вимоги для забезпечення безпечної експлуатації полігонів впродовж всього їх життєвого циклу з метою запобігання чи зменшення негативного впливу полігонів на навколишнє природне середовище, ризиків для здоров'я людей та поступового скорочення обсягів відходів, захоронених на полігонах, зокрема тих, які придатні для підготовки до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів має регламентуватися наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 13 березня 2025 року за № 405/4381 «Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації», який набирає чинності з дня його офіційного опублікування, але не раніше дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Діяльність зі здійснення технологічних операцій та облаштування полігона повинна здійснюватися відповідно до проектної документації полігона та наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 263 від 10 лютого 2025 року.

Під час планування та реалізації заходів з рекультивації місць видалення відходів в Івано-Франківській області до 2034 року, передбачено обов'язкове дотримання вимог чинного законодавства України, а саме:

Закону України «Про землеустрій» – відповідно до статті 54, рекультивація земель здійснюється на основі робочих проєктів землеустрою, які мають враховувати заходи з відновлення родючості ґрунтів, екологічну безпеку та подальше раціональне використання земельних ресурсів.

Закону України «Про охорону земель» – зокрема, статті 46 і 52 визначають обов'язок землекористувачів здійснювати рекультивацію порушених земель та відновлювати їх екологічний і господарський потенціал. Рекультивація повинна проводитись у строки, погоджені з органами державного нагляду у сфері охорони земель.

Закону України «Про управління відходами» – згідно зі статтею 40, суб'єкти господарювання, що експлуатують об'єкти з видалення відходів, зобов'язані розробляти та виконувати програми або плани рекультивації таких об'єктів після завершення їх експлуатації, забезпечуючи екологічну безпеку для населення та довкілля.

Правил розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2022 року № 86 – встановлюють чіткий порядок розроблення, погодження та затвердження таких проєктів, включно з розділами, які визначають заходи з технічної та біологічної рекультивації.

У рамках реалізації регіонального плану передбачено:

- інвентаризацію існуючих місць видалення відходів;
- оцінку стану порушених земель;
- розроблення та реалізацію робочих проєктів землеустрою з рекультивації;
- інтеграцію відновлених територій у соціально-економічну інфраструктуру області.

Таким чином, кожен проєкт рекультивації має бути юридично та екологічно обґрунтованим, узгодженим з місцевими громадами та затвердженим відповідно до національних стандартів.

Виконання передбачених заходів не допустить погіршення стану довкілля та зменшить існуючий вплив на нього запобігаючи виникненню надзвичайних ситуацій у сфері управління відходами.

Для РПУВ заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- усі рішення щодо розміщення об'єктів повинні базуватися на принципі превентивності та мінімізації впливу на довкілля і здоров'я населення;

- не допускається розміщення об'єктів управління відходами на територіях та в межах об'єктів природно-заповідного фонду, екомережі, територій Смарагдової мережі Європи, національних біосферних резерватів програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», водно-болотних угідь міжнародного значення, прибережно-захисних смуг тощо. Визначення таких територій здійснюється на основі актуальної інформації з кадастрів, зокрема Державного земельного кадастру, Екологічного кадастру, кадастру територій ПЗФ та Смарагдової мережі та інших;

- процес розміщення передбачає комплексну оцінку правових, екологічних, санітарно-гігієнічних, соціальних та техніко-економічних аспектів, відповідно до вимог законів України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну екологічну оцінку», а також державних будівельних норм (ДБН) щодо планування та забудови територій;

- нові об'єкти управління відходами можуть розміщуватись виключно в межах функціонального призначення територій, визначених генеральними планами населених пунктів, детальними планами територій або схемами планування територій, затвердженими у встановленому порядку. У випадку відсутності відповідних положень у наявній документації, обов'язковим є внесення змін до містобудівних документів з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля та громадських слухань.

- підвищення інформованості населення у сфері управління сільськогосподарськими відходами;

- сприяння використанню біомаси сільськогосподарських відходів для виробництва енергії;

- створення умов для впровадження процесів анаеробного та аеробного розкладення відходів рослинного походження у суб'єктів господарювання сільськогосподарського сектору;

- реалізація пілотних проєктів з будівництва когенераційних електростанцій області;

- забезпечення наявності мобільних спалювальних установок;

- стимулювання підприємств водопостачання та водовідведення до використання сучасних методів обробки осадів після прийняття відповідних нормативних документів на державному рівні;

- скорочення кількості утворюваних осадів та рекультивацію земель під ними;

- розроблення та впровадження обласної системи моніторингу за осадами стічних вод від комунальних очисних споруд, які утворюються в області, після прийняття на державному рівні нормативних документів, які регулюватимуть Порядок моніторингу за осадами стічних вод, які утворюються;

- розроблення та впровадження плану рекультивації існуючих мулових полів та при підготовці проєктів передбачати заходи з рекультивації існуючих мулових полів;

- при проєктуванні полігонів побутових відходів мають бути передбачені рішення, що забезпечують експлуатаційну надійність, мінімальне відчуження земельних та інших природних ресурсів;

- для забезпечення безпечної експлуатації полігонів впродовж всього їх життєвого циклу має регламентуватися наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 13 березня 2025 року за № 405/4381 «Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації», який набирає чинності з дня його офіційного опублікування, але не раніше дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного стану в Україні;

- реалізація інженерних заходів, що забезпечують стійкість полігона як споруди, його довговічність і безпеку довкілля;

- дотримання вимог щодо безпеки життя і здоров'я людини;

- ділянка для розміщення полігону побутових відходів повинна обиратися за територіальним принципом відповідно до схеми санітарного очищення міста регіону і проєкту районного планування або генерального плану населеного пункту з врахуванням визначених кластерів РПУВ;

- проведення комплексу запобіжних заходів з дезодорації, дезінфекції, дезінсекції та дератизації;

- полігон повинен бути обладнаний протифільтраційним екраном, системою збирання і знезараження фільтрату, комплексом гідротехнічних споруд, системою збирання та оброблення біогазу. мати санітарно-захисну зону, систему моніторингу (системи контролю за станом підземних та поверхневих вод, атмосферного повітря, ґрунту і рослин, шумового навантаження, експлуатаційної надійності споруд, житлових умов та стану здоров'я населення), мати необхідну інфраструктуру (транспортну, комунальну).

- встановлення єдиних правил експлуатації об'єктів за умов суворого дотримання вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо

забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;

- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормального стану повітря, ґрунту та підземних вод;

- необхідно забезпечити проведення контролю за станом атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони та на виробничій території атестованою лабораторією відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

- вміст забруднюючих речовин у стічних водах не повинен перевищувати гранично допустимі скиди, встановлені відповідно до встановлених вимог. У разі перевищення цих показників стічні води повинні пройти додаткове очищення для досягнення цих гранично допустимих скидів;

- рівень шуму (звукових та інфразвукових коливань) не повинен перевищувати норми, що встановлені відповідними нормативно-правовими актами щодо рівня шуму у виробничих приміщеннях (заборона робіт у районах житлової забудови в нічний час та дотримання вимог «сезону тиші»);

- не допускається продовження роботи обладнання об'єкту, якщо гранично допустимі концентрації забруднюючих речовин у викидах або та скидах перевищені.

- зменшення впливу на флору і фауну;

- нагляд за відходами, що утворюються в процесі виконання робіт (регулярне транспортування будівельних матеріалів у міру просування будівництва, наявність на ділянці провадження робіт пересувних контейнерів для відходів металу, промасленого ганчір'я, нафтопродуктів тощо, обов'язковий вивіз і наступне оброблення будівельного сміття, що надходить з будівельного майданчика).

На підставі моніторингу, у випадку можливої загрози довкіллю, спричиненої технічним станом об'єкту і його елементами, сповіщаються адміністративні, контролюючі органи і населення, а також здійснюються заходи з їх усунення або попередження.

Компенсаційні заходи. Компенсаційні заходи полягають у відшкодуванні втрат, спричинених самим процесом реалізації заходів Плану. Відшкодування, плата за користування та за будь-які відхилення від дозволених норм здійснюється згідно з вимогами діючого законодавства. Такі розрахунки проводяться на основі спеціально затверджених методик згідно зі встановленими тарифами.

На всіх етапах реалізації Плану передбачені рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України. Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього

природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря». «Про природно-заповідний фонд України».

Сукупність природоохоронних заходів забезпечить сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини та стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань передбачених РПУВ сприятиме запобіганню погіршенню існуючої екологічної ситуації управління з відходами та здоров'я населення, створюватиме сприятливі умови для поступового переходу до системний підхід в управлінні відходами, що як наслідок призведе, до створення умов для підвищення стандартів життя населення.

VIII. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки використано наступні методи: статистичний метод (виконано збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників); метод екстраполяції, який є ефективним при короткостроковому прогнозуванні (вивчення кількісних та якісних параметрів за попередні роки з подальшим логічним продовженням тенденцій розвитку в прогнозованому періоді); метод моделювання (проведення оцінки впливу Програми на складові довкілля та стан здоров'я й добробут населення).

Вищевказані методи та підходи базуються на ключових принципах прийняття екологічно безпечних рішень – попередження та запобігання негативному антропогенного впливу.

З огляду на стратегічний характер проєкту РПУВ на 10 років, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зав'язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань РПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури).

Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проєкту РПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій - стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

- аналіз слабких та сильних сторін ДДП з точки зору екологічної ситуації;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків воєнних дій в Україні на стан довкілля та здоров'я населення.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки РПУВ розглянуті наступні альтернативи:

- «Альтернатива 1» – затвердження проекту РПУВ з поділом Івано-Франківської області на 6 кластерів;
- «Альтернатива 2» – затвердження проекту РПУВ з поділом на Івано-Франківській області 5 кластерів;
- «Нульовий сценарій» – опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

При формуванні територіальних меж кластерів Івано-Франківської області використовувались наступні критерії:

- охоплення населення від 150 тис. мешканців і більше;
- аналіз існуючої ситуації з управління відходами;
- врахування поточної адміністративної структури регіону, меж територіальних громад та усталені зв'язки між ними;
- стан автомобільних доріг;
- мінімізацію витрат на транспортування та захоронення відходів;
- максимальна відстань до регіонального об'єкту управління відходами від населених пунктів або сміттєперевантажувальної станції 50-60 км;
- оцінка поточних та майбутніх потреб з управління відходами;
- збільшення кількості відходів, які спрямовуються на рециклінг, відновлення, попереднє оброблення та зменшення кількості відходів, які видаляються на полігонах;

Також при формуванні територіальних меж кластерів необхідно

дотримуватися «Правил технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації» затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 23 березня 2025 року за № 405/43811.

Ці Правила визначають організаційно-технічні вимоги для забезпечення безпечної експлуатації полігонів впродовж всього їх життєвого циклу з метою запобігання чи зменшення негативного впливу полігонів на навколишнє природне середовище, ризиків для здоров'я людей та поступового скорочення обсягів відходів, захоронених на полігонах, зокрема тих, які придатні для підготовки до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів.

Ці Правила є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правових форм, що здійснюють діяльність, пов'язану з експлуатацією полігонів, припиненням їх експлуатації, рекультивацією та доглядом за полігонами після припинення їх експлуатації.

При розробленні Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року, особлива увага приділяється екологічним та правовим засадам вибору місць розташування об'єктів інфраструктури управління відходами (полігонів, станцій перевантаження, об'єктів оброблення чи утилізації відходів тощо). Зазначене здійснюється з урахуванням таких ключових положень:

Пріоритет вимог екологічної безпеки – відповідно до статті 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та статті 3 і 46 Закону України «Про охорону земель», усі рішення щодо розміщення об'єктів повинні базуватися на принципі превентивності та мінімізації впливу на довкілля і здоров'я населення. Екологічна безпека визначається як невід'ємна частина національної безпеки держави, що накладає особливу відповідальність на органи виконавчої влади та місцевого самоврядування при плануванні таких об'єктів.

Збереження природоохоронних територій та об'єктів – не допускається розміщення об'єктів управління відходами на територіях та в межах об'єктів природно-заповідного фонду, екомережі, територій Смарагдової мережі Європи, водно-болотних угідь міжнародного значення, прибережно-захисних смуг тощо. Визначення таких територій здійснюється на основі актуальної інформації з кадастрів, зокрема Державного земельного кадастру, Екологічного кадастру, кадастру територій ПЗФ та Смарагдової мережі.

Дотримання вимог природоохоронного, земельного, містобудівного та іншого законодавства – процес розміщення передбачає комплексну оцінку правових, екологічних, санітарно-гігієнічних, соціальних та техніко-економічних аспектів, відповідно до вимог законів України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну

екологічну оцінку», а також державних будівельних норм (ДБН) щодо планування та забудови територій.

Відповідність затвердженій містобудівній документації – нові об'єкти управління відходами можуть розміщуватись виключно в межах функціонального призначення територій, визначених генеральними планами населених пунктів, детальними планами територій або схемами планування територій, затвердженими у встановленому порядку. У випадку відсутності відповідних положень у наявній документації, обов'язковим є внесення змін до містобудівних документів з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля та громадських слухань.

Таким чином, підхід до визначення локацій для інфраструктури управління відходами базується на принципах збалансованого розвитку, екологічної відповідальності та правової визначеності.

Точна інформація про склад побутових відходів в населених пунктах Івано-Франківської області та кількісні показники управління побутовими відходами на момент розроблення регіонального плану відсутня. Тому, для розроблення регіонального плану показники щодо обсягів утворення побутових відходів і їх морфологічного складу було визначено за підходом «прийнятих припущень».

У варіантах поділу області на кластери розглядалось обов'язкове запровадження роздільного збирання мінімум за 2-х контейнерною схемою (1-й контейнер для змішаних побутових відходів, 2-й контейнер для ресурсоцінних відходів). Не виключається з часом поява так званого жовтого мішка після прийняття необхідної нормативно-правової бази, збір якого буде здійснюватися окремо. Найпростіший варіант призводить до формування 2-х потоків побутових відходів для перевезення. При цьому ресурсоцінні відходи можна збирати із застосуванням інших технологічних схем, за окремими видами побутових відходів, як то скло, пластик, картон та папір тощо збільшивши кількість контейнерів на майданчику.

Основні два потоки побутових відходів з розподілом можна припустити близько 50 на 50 відсотків, беручи до уваги морфологічний склад, де до 40 відсотків відходів становлять органічні, за умови якісного первинного сортування, транспортуватимуться залежно від відстані до регіональних об'єктів одразу, або через сміттесортувально-перевантажувальні пункти.

У територіальних громадах передбачається створення та функціонування пунктів роздільного збирання побутових відходів, де ресурсоцінні відходи, крім змішаних побутових відходів, можна накопичувати протягом певного періоду для формування необхідної об'єму з метою здешевлення їх перевезення для подальшої переробки.

Після сортування відходів зібраних з контейнерів для ресурсоцінних компонентів змішані залишки («хвости») будуть транспортуватися до регіональних об'єктів на підприємство механіко-біологічного оброблення (МБО) побутових відходів. До складу підприємства МБО, що обслуговуватиме кластер в якому він знаходиться буде включатися сортувальна лінія. При цьому розглядається можливість «глибокого» сортування та підготовки відходів для отримання RDF/SRF палива. Також регіональний об'єкт включатиме регіональний полігон, який буде збудований з метою закриття існуючих полігонів та сміттєзвалищ, і де будуть захоронюватись відходи після їх оброблення.

Отримане паливо із відходів (RDF/SRF) направлятиметься на об'єкт з використання відходів на енергетичні цілі. З досвіду європейських країн, допускається очікування близько 40 % палива від загального обсягу утворених побутових відходів. Якість, а отже ціна палива залежатиме від обсягу вилучення ресурсоцінних компонентів, зокрема пластику, та обраної технології сортування відходів.

Після підприємства, яке використовуватиме RDF/SRF шлак після спалювання можливо використовувати у дорожньому будівництві, в інших галузях або захоронювати на полігонах, використовуючи як інертний матеріал.

Загальний обсяг захоронення відходів після сортування на МБО (залишкові відходи – «хвости» каміння, бите скло тощо) та спалювання (шлак та зола) очікується до 20-30 % від загального обсягу утворених побутових відходів.

Площа Івано-Франківської області становить 13,9 тис. км². Протяжність області з заходу на схід складає 150 км, а з півночі на південь – 185 км.

Враховуючи вищенаведені критерії та стан сфери управління з відходами проведені оцінки задля створення системи логістичних та управлінських мереж, організації створення інфраструктури збирання, транспортування та оброблення відходів. При цьому враховано діючу співпрацю і налагодженні зв'язків між різними органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання та населенням Івано-Франківської області РПУВ, наявність та реальну можливість відведення земельних ділянок для створення регіональних об'єктів. За результатами проведеної роботи розглянуто 2 альтернативні варіанти поділу області на кластери.

Альтернатива 1 – поділ Івано-Франківської області на 6 кластерів з наступними основними населеними пунктами: Бурштинський (м. Бурштин), Городенківський (м. Городенка), Івано-Франківський (м. Івано-Франківськ), Долинський (м. Долина), Косівський (м. Косів), Надвірнянський (м. Надвірна).

Склад кластеру за розподілом територіальних громад подано у таблиці 8.1, рисунок 8.1.

Альтернатива 2 – поділ Івано-Франківської області врахуванням логістичних маршрутів, економічної доцільності, наявних (перспективних) земельних ділянок для розміщення об'єктів оброблення відходів на 5 кластерів з наступними основними населеними пунктами (таблиця 8.2): Івано-Франківський (м. Івано-Франківськ), Долинський (м. Долина), Косівський (м. Косів), Надвірнянський (м. Надвірна), Коломийський (м. Городенка). Склад кластеру за розподілом територіальних громад подано у таблиці 8.2, на рисунку 8.2.

Нульовий сценарій – реалізація політики управління відходами по вже існуючій схемі, не затвердження документа державного планування РПУВ.

Таблиця 8.1. Альтернатива 1. Поділ області на 6 кластерів

Найменування кластеру	Бурштинський	Городенківський	Івано-Франківський	Калуський	Косівський	Надвірнянський
Перелік територіальних громад, які входять до кластеру	Бурштинська, Більшівцівська Букачівська, Войнилівська Галицька, Дубовецька, Рогатинська	Городенська, Гвіздецька, Заболотівська, Коломийська, Коршівська, Матеївецька, Нижньовербізька Обертинська, Олешанська Отинійська, Печеніжинська Підгайчиківська П'ядицька, Снятинська, Чернелицька	Івано-Франківська, Богородчанська, Дзвиняцька, Єзупільська, Загвіздянська, Лисецька, Старобогородчанська, Тисменицька Угринівська, Ямницька Тлумацька	Калуська, Болехівська, Брошнів-Осадська, Верхнянська Вигодська, Витвицька, Долинська, Дубівська, Новицька Перегінська, Рожнятівська Спаська	Косівська, Білоберізька Верховинська Зеленська, Космацька, Кутська, Рожнівська Яблунівська	Надвірнянська, Ворохтянська, Делятинська, Ланчинська, Пасічнянська, Переріслянська Поляницька, Солотвинська Яремчанська
Кількість громад всього 62	7	15	11	12	8	9
Чисельність населення всього 1349,1 тис. осіб станом 2022	69329	292756	405972	291579	120716	170793
Обсяг утворених відходів 2022 р. відповідно до експертної (тонн)	25305	106856	148180	106426	44061	62340

Рисунок 8.1. Альтернатива 1, поділ області на 6 кластерів

Таблиця 8.2. Альтернатива2. Поділ області на 5 кластерів

Найменування кластеру	Коломийський	Івано-Франківський	Долинський	Косівський	Надвірнянський
Перелік територіальних громад, які входять до кластеру	Городенка, Гвіздецька, Заболотівська, Коломийська, Коршівська, Матеївецька, Нижньовербізька Обертинська, Отинійська, Печеніжинська, Підчайчиківська П'ядицька, Снятинська, Чернелицька	Івано-Франківська, Богородчанська, Дзвиняцька, Єзупільська, Загвіздянська, Лисецька, Старобогородчанська, Тисменицька, Угринівська, Ямницька Бурштинська, Більшівцівська, Букачівська, Галицька, Дубовецька, Рогатинська Тлумацька, Олешанська	Калуська, Болехівська, Брошнів-Осадська, Верхнянська, Вигодська, Витвицька, Войнилівська, Долинська, Дубівська, Новицька, Перегінська, Рожнятівська, Спаська	Косівська, Білоберізька, Верховинська, Зеленська, Космацька, Кутська, Рожнівська Яблунівська	Надвірнянська, Ворохтянська, Делятинська, Ланчинська, Пасічнянська, Переріслянська Поляницька, Солотвинська, Яремчанська
Кількість громад всього 62	14	18	13	8	9
Чисельність населення станом 2022 р. 1349,1 тис. осіб	272,3	545,9	280,1	122,2	128,6
Прогноз чисельності населення на 2030р 1454,395 тис. осіб	305,792	552,550	282,284	129,44	183,849
Обсяг утворених всіх відходів у 2022 р. 650021,8 тонн	25605,2	147052,3	451020,0	14839,9	11504,4

Рисунок 8.2. Альтернатива 2, поділ області на 5 кластерів

Розгляд «Нульового сценарію», як альтернативи не є доцільним, так як він суперечить Національній стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, Національному плану управління відходами до 2033 року, Закону України «Про управління відходами» з врахуванням вимог Постанови Кабінету Міністрів від 30 червня 2023 року № 667 та Наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 16 квітня 2024 року № 403 та інших нормативно-правових документів у галузі управління відходами, а також не призведе до зменшення обсягів захоронення відходів, за рахунок збільшення обсягів їх обробки та утворення, що має базуватися на ієрархії пріоритетів управління відходами, так званою 5-ти ступеневою ієрархією.

Таким чином, за результатами розгляду вищенаведених варіантів поділу Альтернатива 1 та Альтернатива 2 для Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року було обрано Альтернативу 2 поділу області на кластери, враховуючи особливості збирання та транспортування відходів у гірській місцевості, а також розташування районів у Івано-Франківській області. Таким чином, враховуючи територіальне розміщення та існуюче шляхове сполучення, взято до уваги середні відстані між запланованими об'єктами оброблення відходів та їх перевантаження. Враховуючи ефективну відстань транспортування відходів до 50 км, у випадках її перевищення випадках запропонована двоетапна система транспортування з використанням станцій перевантаження, сортувальних ліній з метою зменшення обсягу перевезення відходів та відбору ресурсоцінних компонентів, які зазвичай займають великий об'єм при відносно малій вазі.

Косівський кластер із населенням 122,2 тис. осіб, включає два райони – Верховинський та Косівський. У ньому передбачається створення сміттесортувально-перевантажувального об'єкту з метою забезпечення логістики до регіонального об'єкту управління відходами у Коломийському кластері. Виокремлення цього кластеру обумовлюється тим, що райони, які в нього входять є виключно гірськими, що значно ускладнює збір відходів та його перевезення. Відповідно, беручи до уваги складний рельєф, наявність важко прохідних ділянок, погодні умови, зокрема осінньо-зимового періоду з і значними опадами, виникає необхідність застосування невеликих сміттевозів, у тому числі з підвищеною прохідністю. При цьому відстань від запланованого сміттесортувального перевантажувального об'єкту до регіонального об'єкту управління відходами становить 63 км. Від селища Верховина, в якому проживає 1/3 населення району, до сміттесортувального перевантажувального об'єкту близько 40 км.

Дані щодо об'єктів управління відходами, які будуть забезпечувати реалізацію РПУВ, у тому числі створення або реконструкція яких планується у

період планування за РПУВ, наведено у таблиці 3.2.4 (Додаток 14) – РПУВ в Івано-Франківській області до 2034 року.

Основними об'єктами інфраструктури управління відходами, що орієнтовані на обслуговування усієї території в межах кластеру або її більшої частини, можуть бути:

- регіональні полігони побутових відходів;
- сортувально-переробні комплекси (СПК), на основі технологій механіко-біологічного перероблення (МБО) або термічного оброблення (ТЗ), в тому числі з виробництвом RDF та/або SRF палива з висококалорійного залишку;
- сортувально-перевантажувальні або сміттєперевантажувальні станції (СПС);
- сортувальні станції / лінії (СС) стаціонарні або мобільні.

Відповідно, основними критеріями, що використовувались для визначення територіальних меж кластерів, є наступні:

- чисельність охопленого населення;
- потенційна можливість створення у кожному кластері регіонального полігону для захоронення відходів;
- перспектива створення у кожному кластері (або їх більшості) регіонального об'єкту оброблення відходів (РООВ) із комплексною технологією;
- мінімізація поточних витрат на перевезення відходів та капітальних й експлуатаційних затрат на захоронення відходів;
- технологічно-організаційна можливість мінімізації обсягів захоронення відходів.

Допоміжними критеріями, що використовувались для визначення територіальних меж кластерів, є наступні: сформовані взаємозв'язки між громадами та існуючі проекти співробітництва територіальних громад тощо.

Порівняльна таблиця для обраних варіантів кластерування подано у таблиці 8.3.

Таблиця 8.3. Порівняльна таблиця для обраних варіантів кластерування

Критерії поділу	Альтернатива 1	Альтернатива 2
Територіальні умови	Кластеризація за даною альтернативою розроблена за допомогою розрахунків	Кластеризація за даною альтернативою розроблена за допомогою розрахунків, а також із погодженням з територіальними громадами
Адміністративні умови	Центри кластерів частково співпадають із центрами територіальних громад	Центри кластерів частково співпадають із центрами територіальних громад. Було взято до уваги поточну адміністративну структуру регіону, меж територіальних громад та установлені зв'язки між ними.
Рекомендоване охоплення населення	У кожному кластері проживає більше 150 тис. осіб, за винятком Косівського та Надвірнянського кластеру, оскільки дані кластери є гірськими та туристичними	У кожному кластері проживає більше 150 тис. осіб, за винятком Косівського та Надвірнянського кластеру, оскільки дані кластери є гірськими та туристичними
Можливість створення регіонального полігону побутових відходів	Обсяги утворення відходів для створення регіональних полігонів для двох із шести кластерів становить менше 100 т/рік	Обсяги утворення відходів для створення регіональних полігонів для всіх кластерів становлять більше 100 т/рік
Максимальні відстані при перевезенні відходів	Максимальна відстань від населеного пункту до регіонального полігону становить більше 130 км	Максимальна відстань до регіонального полігону становить до 100 км, за винятком окремих малочисельних населених пунктів Верховинського району
Дорожня інфраструктура	Потрібен аналіз маршрутів для оптимізації відстаней	Потрібен аналіз маршрутів для оптимізації відстаней
Перспективи створення об'єктів поглибленого перероблення (ОПП) побутових відходів	Необхідне проведення економічного обґрунтування доцільності створення ОПП в кожному кластері	Необхідне проведення економічного обґрунтування доцільності створення ОПП в кожному кластері
Налагоджені зв'язки між територіальними громадами	У межах запропонованих кластерів недостатньо сформовані зв'язки між територіальними громадами	У межах кожного кластеру формуються нові зв'язки між територіальними громадами
Спеціалізація територій	У запропонованих кластерах виникає потреба проведення всебічної комплексної оцінки ресурсного потенціалу для кожного кластеру	Запропоновані кластери характеризуються як за найкращим адміністративним розташуванням, так і за господарсько-промисловими критеріями об'єднання територіальних громад у п'ять кластерів. Це дозволить скористатись специфікою кожного кластеру для визначення пріоритетних напрямків розвитку сфери управління відходами та розробити плани управління відходами у цих зонах.

Джерело: складено за результатами кластерування

Ускладнення, що виникали в процесі розробки СЕО

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

- відсутність або обмежений доступ до даних з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;
- обставини, пов'язані з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проєкту РПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

ІХ. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Стратегічна екологічна оцінка передбачає необхідність здійснення моніторингу наслідків впровадження Регіонального плану управління відходами.

Система оцінки реалізації регіонального плану управління відходами включає ряд кількісних індикаторів, які показують хід та результативність впровадження передбачених заходів, досягнення очікуваних результатів – встановлених цільових показників тощо. Індикатори визначались на основі аналізу поточного стану управління відходами, виходячи з цільових показників, наведених у підрозділі 3.1, заходів регіонального плану, наведених в підрозділі 3.5, на основі Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року та з урахуванням регіональної специфіки системи управління відходами в Івано-Франківській області.

Під час моніторингу та виконання Регіонального плану управління відходами, враховувати вимоги в частині охорони та використання земель для запобігання їх забрудненню та засміченню відходами, які унормовані:

- статтями 20, 26 п. 7 Закону України «Про управління відходами»;
- Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Законом України «Про місцеві державні адміністрації»;
- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Законом України «Про благоустрій населених пунктів»;
- Законом України «Про охорону земель»;
- Земельним Кодексом України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272 «Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію РПУВ;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що РПУВ виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів РПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації РПУВ з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння.

Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації РПУВ. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у РПУВ.

Для відстежування ефективності реалізації плану та виконання встановлених за допомогою цільових показників та індикаторів, наведених у таблиці нижче і буде здійснюватися моніторинг та оцінка виконання завдань.

Таблиця 9.1. Цільові показники виконання РПУВ

№	Цілі	Назва цільового показника	Фактичний показник	Показник по роках		
			2024 рік	2025-2026	2027-2030	2031-2034
1	2	3	4	5	6	7
1	Інституційна структура регіональної системи управління відходами					
1.1	Удосконалення інституційної інфраструктури	Розробка та затвердження місцевих планів управління відходами, підприємств, установ та організацій, включення заходів з мінімізації відходів у обласні та місцеві стратегічні програми, відсотків	2 %	100 %	-	-
		Отримання дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території області, відсотків	2 %	100 %	-	-
1.2.	Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами	Проведення навчання підвищення знань працівників сфери управління відходами, кількість заходів	-	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення інформаційних кампаній, заходів, використання реклами, з метою поширення знань щодо управління населенням відходами, кількість заходів	-	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення навчання населення щодо екологічно-безпечного управління відходами, кількість навчань	-	Щорічно 10-12 занять	Щорічно 10-12 занять	Щорічно 10-12 занять
		Залучення мешканців до екологічних акцій, толок, прибирання територій, кількість заходів	-	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи
		Проведення навчання мешканців області, школярів, дітей дошкільного віку щодо правильного сортування побутових відходів, кількість занять	-	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти
2.	Управління побутовими відходами					

2.1	Створення та забезпечення функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, з метою мінімізації навантаження на довкілля	Збільшення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, відсотків	3 %	10 %	20 %	25 %
		Збільшення охоплення послугами з управління побутовими відходами: Міське населення, відсотків	76 %			
		Сільське населення, відсотків	-	-	-	95 %
		Впровадження системи роздільного збирання відходів що підлягають рециклінгу	3 %	25 %	45 %	70 %
		міста Івано-Франківськ, відсотків	-	-	-	100 %
		інших міст області, відсотків	-	-	-	90 %
		сільське населення, відсотків	-	-	-	75 %
2.2.	Створення інфраструктури управління побутовими відходами	Забезпечення можливості роздільного збирання побутових відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, кількість контейнерів	-	4562	5400	3400
		Придбання транспорту для перевезення побутових відходів, одиниць	-	20	20	20
		Приведено об'єкти побутових відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	-		30 %	90 %
		Припинено експлуатацію/закрито та рекультивовано об'єкти оброблення відходів, які не відповідають встановленим вимогам, відсотків до потреби	-	10 %	40 %	90 %
		Будівництво об'єктів механіко-біологічного оброблення побутових відходів	-	-	30 %	90 %
		Придбання та встановлення сміттесортувальних ліній	-	-	30 %	90 %
		Облаштування сміттєперевантажувальних пунктів (СПП)	-	-	30 %	90 %
		Розроблення та затвердження проєктів рекультивациі та догляду після припинення експлуатації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), експлуатація яких повинна бути припинена згідно з переліком об'єктів оброблення відходів за результатами проведеної інвентаризації	-	40 %	80 %	100 %
		Проведення рекультивациі місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства та догляд за ними після припинення експлуатації	-	40%	80%	100%
		Пунктів роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника	-	30 %	50 %	100 %
3.	Управління відходами промисловості					
3.1.	Забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення промислових відходів та запровадження технологій їх переробки та утилізації	Проведення комплексних досліджень та впровадження існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій з управління відходами, їх повторного використання, відсотків	-	10 %	50 %	100 %
		Розроблення та затвердження планів управління відходами видобувної промисловості, відсотків	-	-	-	100 %
4.	Управління відходами будівництва та знесення					

4.1.	Забезпечення функціонування системи управління відходами будівництва та знесення	Повторне використання, рециклінгу та відновлення матеріалів	-	15 %	55 %	70 %
5.	Управління медичними відходами					
5.1	Забезпечення функціонування системи управління медичними відходами	Збір, дезінфекція, транспортування, безпечне зберігання медичних відходів усіх категорій	45 %	55 %	85 %	100 %
		Забезпечення укладення договорів медичних лікувальних установ з суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють оброблення небезпечних клінічних відходів	75 %	85 %	95 %	100 %
6.	Управління небезпечними відходами з інших джерел					
6.1.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами відпрацьованих мастил (олив)	Забезпечення збору суб'єктами господарювання з управління відходами відпрацьованих мастил (олив), відсоткове значення з загального обсягу мастил (олив)	Відсутні дані	50 %	60 %	70 %
6.2.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами батарей та акумуляторів	Забезпечення збору та сортування відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, кількість контейнерів	Відсутні дані		80 %	90 %
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних батарей та акумуляторів на оброблення	Відсутні дані	15 %	85 %	90 %
6.3.	Забезпечення функціонування системи з управління відходами електричного та електронного обладнання	Забезпечення збору та сортування відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, відсотків	Відсутні дані	15%	85%	90%
		Забезпечення передачі ліцензованим суб'єктам господарювання зібраних електричного та електронного обладнання на оброблення	Відсутні дані	15 %	75 %	90 %
6.4.	Забезпечення управління відходами промисловості	Проведення комплексних досліджень та впровадження існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій з управління відходами нафтошламів, їх повторного використання, відсотків	Відсутні дані	20 %	50 %	100 %
		Забезпечення повторного використання відходів, відсотків	Відсутні дані	20 %	50 %	100 %
		Приведено об'єкти оброблення відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	Відсутні дані	-	-	100 %
6.5.	Вивезення накопичених непридатних до застосування ХЗЗР на оброблення за межі області із подальшим очищенням та реабілітацією забруднених земельних ділянок	Інвентаризація місць накопичення непридатних до застосування ХЗЗР	-	-	-	-
		Вивезено накопичені непридатні до застосування ХЗЗР на оброблення за межі області/ оброблено, відсотків до обсягу	-	-	-	100%
		Очищено та реабілітовано земельні ділянки, забруднені непридатними до застосування ХЗЗР, відсотків до площі	-	-	-	100 %
7.	Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився					
	Забезпечення функціонування системи з управління	Забезпечення повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів, Відсоток від середньої ваги на транспортний	-	-	-	85 %

	відходами	засіб/рік ²				
8.	Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел					
8.1	Створення та забезпечення належного функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля	Запровадження повторного використання відходів с/г, відсотків до загального обсягу	-	30 %	90 %	100 %
8.2.		Збільшено повторного використання осадів стічних вод від комунальних очисних споруд, відсотків до загального обсягу	-	25 %	80 %	100 %

Моніторинг наслідків виконання РПУВ до 2034 року для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, базується на відстеженні певних показників (індикаторів) (таблиці 9.2). Перелік показників (індикаторів) для здійснення моніторингу РПУВ є орієнтований (невичерпний) і, за потреби, може бути змінений (зменшений або доповнений).

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки Регіонального плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі. Індикатори виконання заходів РПУВ наведені в таблиці 9.2.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки Регіонального плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Розроблений комплекс індикаторів слугуватиме для:

- оцінки ефективності виконання запланованих заходів;
- своєчасного коригування Регіонального плану в процесі його реалізації;
- здійснення узагальненої оцінки результативності плану після завершення строку його реалізації;
- оцінки ступеня досягнення встановлених цільових показників.

Таблиця 9.2. Індикатори виконання заходів РПУВ в Івано-Франківській області до 2033 року

Найменування показника	Одиниці	Періодичність
Індикатори оцінки виконання Регіонального плану		
Кількість затверджених місцевих планів управління відходами	одиниць	щорічно

Кількість та площа рекультивованих місць розміщення відходів	одиниць / га	щорічно
Кількість, площа та потужність полігонів за класами, які відповідають вимогам законодавства	одиниць / га / тис. т/рік	щорічно
Кількість і площа місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам законодавства	одиниць / га	щорічно
Кількість та потужність об'єктів оброблення відходів за окремими технологіями оброблення	одиниць / тис. т/рік	щорічно
Обсяг відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника, введених в обіг	тис. т	щорічно
Індикатори, які застосовуються до кожного потоку відходів, зазначених у Регіональному плані		
Обсяг відходів, що утворюються	тис. т / тис. м ³	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отриманням енергії)	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т	щорічно
Обсяг утворених відходів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т	щорічно
Індикаторами, які застосовуються до побутових відходів		
Охоплення населення послугами з управління побутовими відходами; охоплення населення роздільним збиранням побутових відходів	відсоток	щорічно
Кількість пунктів роздільного збирання побутових відходів (окремо стаціонарних та мобільних)	одиниць	щорічно

Організація та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування Регіонального плану управління відходами на території Івано-Франківської області здійснюватиметься у відповідності до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272.

Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля під час реалізації РПУВ вказує на те, що загалом його реалізація повинна позитивно вплинути на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, земельні ресурси, біорізноманіття, збереження об'єктів природно заповідного фонду, Смарагдової мережі, водно-болотних угідь міжнародного значення, об'єкти культурної спадщини, ситуацію з відходами, а також здоров'я населення та інфраструктуру забезпечення його життєдіяльності.

Водночас під час виконання НПУВ, в результаті моніторингу реалізації передбачених в ній цілей, можуть бути виявлені впливи на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, які мають прямі наслідки на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення. У такому випадку перелік індикаторів для моніторингу наслідків виконання НПУВ для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, буде доповнено відповідними індикаторами, які дозволять об'єктивно оцінити та відстежити зміни.

Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати

Під час реалізації РПУВ будуть відстежуватись екологічні загрози для довкілля шляхом спостережень та збору наявних статистичних та звітних даних про стан довкілля, про наслідки для довкілля та здоров'я населення, які виникли за результатом реалізації передбачених у РПУВ цілей та завдань. Отримані показники будуть проаналізовані та об'єктивно оцінені шляхом порівняння наявних значень з вихідними значеннями, з нормативними значеннями (встановленими нормативно-правовими актами) та/або з цільовими значеннями (визначеними у Звіті про стратегічну екологічну оцінку РПУВ).

Періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює

його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Відтак вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями буде здійснюватися не рідше одного разу на рік.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання РПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, включають:

Моніторинг як процес систематичного збирання ключових кількісних даних для визначення прогресу в досягненні встановлених цільових показників та попередженні небажаних результатів, здійснюється за принципами достовірності, добросовісності, відповідності та актуальності інформації та обов'язкового врахування.

На основі узагальнених даних моніторингу щорічно готується Звіт з моніторингу, результати якого використовуються для коригування чи оновлення РПУВ, планування діяльності, прийняття рішень тощо.

Важливо розуміти, що дана РПУВ зорієнтована на перспективу і швидкий результат, є доволі малоімовірним, це глобальна робота яка тягне за собою не лише раціональне управління відходами, а загалом, зміну відношення економіки до стану довкілля, розуміння та впровадження принципів сталого розвитку, які працюватимуть на покоління.

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті РПУВ є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Х. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки РПУВ не виявлено ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, що в першу чергу пов'язано із відсутністю проєктування, будувannya чи функціонування потужних матеріальних об'єктів виробничого призначення та віддаленості дислокації проєктної території від державних кордонів.

XI. Резюме нетехнічного характеру інформації

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки ДДП Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року було виділено першочергову пріоритетність екологічної безпеки та захисту навколишнього природного середовища, що у свою чергу слугують гарантими високого рівня безпеки, покращення стану здоров'я населення та екологічної ситуації території.

Цілі РПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях.

Проектом документу державного планування враховані наявні проблеми області і запропонована найбільш екологічно доцільна та економічно вигідна його територіальна організація та подальший сталий розвиток.

Регіональний план управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров'я населення, збільшення обсягів збирання й перероблення та зменшення захоронення відходів.

Реалізація РПУВ не призведе до появи незворотних негативних наслідків для довкілля. Реалізація багатьох цілей сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації на території області, як в період впровадження так і в перспективі.

Для нейтралізації, зменшення та пом'якшення можливих короточасних негативних наслідків виконання цілей та завдань РПУВ передбачено здійснення низки заходів, дотримання яких не дозволить здійснювати незворотний вплив на компоненти довкілля.

Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення РПУВ та громадськістю, враховані під час розробки РПУВ.

Моніторинг наслідків виконання РПУВ для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272).

Розробка Регіонального плану управління відходами в Івано-Франківській області до 2034 року здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження регіональних планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2023 року № 667, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Ініціатором розроблення РПУВ є Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація, розробником та відповідальним виконавцем РПУВ – є Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Метою Регіонального плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами у Івано-Франківській області та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Основними завданнями Регіонального плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним планом управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Регіональний план управління відходами розроблено строком на 10 років.

Реалізація положень РПУВ буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності

населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Виконання заходів РПУВ не загрожує територіям з природоохоронним статусом та смарагдову мережу, які є найбільш чутливими елементами територіальних екосистем.

Впливи на довкілля, що будуть виникати при проведенні заходів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів, що забезпечуватиметься застосуванням сучасних технічних рішень та проходження процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) на місцевих рівнях, за потреби.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Регіонального плану управління відходами у Івано-Франківській області було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація РПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров'я населення у сфері управління відходами з довгостроковою перспективою.

Реалізація заходів РПУВ не суперечать міжнародним угодам, державним програмам та планам, а навпаки спрямовані на їх безумовне дотримання і виконання, що в свою чергу має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

Поєднання зусиль, спрямованих на виконання та дотримання умов РПУВ із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме підвищення рівня добробуту, здоров'я населення Івано-Франківської області та досягнення вищих стандартів життя.

**Виконавці Звіту про стратегічну екологічну оцінку документу державного
планування**

ПІБ

Посада, організація, кваліфікація

АРОНЕЦЬ Леся Лазарівна -

Регіональний експерт з питань навколишнього
середовища у Івано-Франківській області

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»;
3. Закон України «Про управління відходами»;
4. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
5. Закон України «Про екологічну мережу України»;
6. Закон України «Про ліцензування певних видів діяльності»;
7. Закон України «Про основи містобудування»;
8. Закон України «Про охорону земель»;
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
10. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
11. Постанова від 05 грудня 2023 року № 1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами»;
12. Постанова від 13 липня 2000 року № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів Кодекси України»;
13. Земельний кодекс України;
14. Кодекс цивільного захисту України;
15. Водний кодекс України;
16. Лісовий кодекс України;
17. ГБН «Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування» (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21 лютого 2011 року № 14);
18. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
19. ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій». Зі Змінами № 1, № 2 та № 3;
20. ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму»;
21. ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги»;
22. ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення»;
23. ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування»;
24. ДБН В.2.5-56:2014 «Системи протипожежного захисту». Зі Зміною № 1;

25. ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування». Зі Зміною № 1;
26. ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування». Зі Зміною № 1;
27. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01 серпня 1996 року № 239);
28. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18 грудня 2002 року № 476);
29. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145);
30. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19 червня 1996 року № 173);
31. ДСТУ 3587:2022 «Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги. Вимоги до експлуатаційного стану»;
32. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»;
33. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»;
34. ДСТУ-Н Б В.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків;
35. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01 червня 2010 року № 170);
36. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 жовтня 2000 року № 165);
37. Порядок розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23 березня 2017 року № 57);
38. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04 травня 2012 року № 196);
39. Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації (Наказ

Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10 лютого 2025 року № 263, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 13 березня 2025 року за № 405/4381, який набирає чинності з дня його офіційного опублікування, але не раніше дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного стану в Україні);

40. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2010 року № 435);

41. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 червня 2023 року № 489);

42. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01 грудня 2017 року № 316);

43. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держжитлокомунгоспу України від 17 травня 2005 року № 76);

44. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105);

45. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07 грудня 2020 року № 297);

46. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 грудня 2023 року № 1130);

47. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14 лютого 2012 року № 54);

48. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу твердих побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16 лютого 2010 року № 39);

49. Методичні рекомендації з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 7 червня 2010 року № 176);

50. Методичні рекомендації з прибирання території об'єктів благоустрою населених пунктів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 07 липня 2008 року № 213);

51. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23 грудня 2010 року № 470);

52. Методичні рекомендації із формування громадської думки щодо екологобезпечного управління побутовими відходами (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16 лютого 2010 року № 38) ;

53. Методичні рекомендації щодо безпечного управління компонентами (складовими) небезпечних відходів у складі побутових відходів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 серпня 2013 року № 423);

54. Методичні рекомендації щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів (Наказ Мінрегіону від 22 січня 2013 року № 15) Стратегії, програми, плани;

55. Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027. Режим доступу: <https://www.if.gov.ua/strategiya-rozvitku-ivano-frankivskoyi-oblasti> ;

56. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року № 820-р);

57. Національний план управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1353-р;

58. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області за 2023 рік. Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyi-monitoryng/regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-seredovyshha-v-ukrayini/> ;

59. Екологічний паспорт Івано-Франківської області за 2023 рік. Режим доступу: <https://www.if.gov.ua/dovkilliya/ekologichni-pasporti-ivano-frankivskoyi-oblasti> ;

60. Проект схеми регіональної екологічної мережі Івано-Франківської області, Український науково-дослідним інститутом гірського лісівництва імені П. С. Пастернака;

61. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Серeda М.С. Теоретико-методологічні засади управління сферою управління твердими відходами на регіональному рівні, ПДАУ, 2023. - 524 с.

62. Директиви Ради 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

63. Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/21/ЄС від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств та про внесення змін до Директиви 2004/35/ЄС»;

64. Директиви Європейського Парламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

65. Директиви Європейського Парламенту і Ради 2012/19/ЄС від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

66. Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/66/ЄС від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».